

Upravništvo. Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3493.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7,
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocanova ulica 2,
— Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto
78.180 Wien št. 105.241.

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Diplomatski obiski teh tednov

Chamberlainov in Halifaxov obisk v Rimu s tolmačenji, ki so mu sledila, napredovanje generala Franca v Spaniji ter italijansko-francoska napetost v Sredozemlju so bili glavni dogodki in pojavi preteklih dni, ki so obrabali pozornost politične javnosti na evropski zapad. Medtem pa se je v kroniki tega tedna spet nabralo več dogodkov, ki so v neposredni zvezi z novim razvojem na evropskem vzhodu in jugovzhodu. Tu smo te dni bili, smo sedaj in bomo še v tem mesecu priče diplomatskih obiskov, ki nakazujejo dobo nove diplomatske aktivnosti v tem predelu Evrope.

Komaj se je vrnil v Budimpešto z dvodnevne obiska v Berlinu madžarski zunanji minister grof Csaky, že je za njim ubral isto pot češkoslovaški zunanji minister dr. Chvalkovsky, katerega obisk v Berlinu je bil že zdavnaj napovedan, ki pa se je iz raznih vzrokov, predvsem zaradi poslednjih obmejnih incidentov z Madžari, odlašal do danes. V Jugoslaviji se mudi na obisku italijanski zunanji minister grof Ciano, ki bo do ponedeljka gost našega ministrskega predsednika in zunanjega ministra dr. Stojadinovića, dočim se v Varšavi vrše zadnje priprave za posej nemškega zunanjega ministra Ribbentropa, ki bo na dan pete obletnice podpisa poljsko-nemške prijateljske pogodbe dne 26. januarja gost poljske vlade. Kmalu za njim, morda že v prvi polovici februarja pa se bo v poljski prestolnici zglasil na uradnem obisku tudi italijanski zunanji minister grof Ciano.

Dočim velja na zapadu glavna pozornost dogodkom v Spaniji in njihovim morebitnim posledicam na ožjem sredozemskem in širšem evropskem področju ter se zlasti v Franciji vodijo dolge parlamentarne razprave okoli vprašanja vmešavanja ali nevmešavanja v španske zadeve, sta velesili osi Rim - Berlin vzporedno razvili živahno diplomatsko akcijo na vsem področju jugovzhodne, srednje in vzhodne Evrope, da prilagodita novi položaj, ki je v tem predelu nastal, svojim potrebam in interesom. Vsak izmed naštetih diplomatskih obiskov je za razvoj novih sosedskih odnosov, s tem pa seveda tudi za splošno evropsko ravnotežje tolikšnega pomena, da se z zunanjiimi slikami o njegovem poteku in nakazanjem predmeta razgovorov niti približno ne more zajeti vseh problemov, ki se danes tu pojavljajo.

Predvsem je že zanimiv odgovor na vprašanje, ali so vsi ti diplomatski obiski, ki izhajajo iz obeh središč osi Rim - Berlin, medsebojno povezani kot deli celote, kot pota k istemu cilju. »Frankfurter Zeitung«, ki navadno inozemstvu tolmači stališče nemškega zunanjega ministrstva, odgovarja na to vprašanje v svoji četrtkovni številki na uvodnem mestu: »Novi red, ki je nastal v vzhodni Evropi po smrti versajske Češkoslovaške, se mora uvrstiti in vkoreniniti. V tem je pomen raznih razgovorov med nemškimi, italijanskimi, madžarskimi in jugoslovenskimi državniki, ki so se in ki se še bodo ta mesec vodili.«

Tako je z zelo avtentične nemške strani prikazan skupni imenovalec vseh najnovejših diplomatskih obiskov v vzhodnem evropskem predelu. Da tako mislijo tudi v Rimu, je med drugim razvidno iz pisanja rimskega oficijalnega organa »Giornale d'Italia« v zvezi z obiskom italijanskega zunanjega ministra pri nas, kakor tudi iz komentarjev italijanskih listov o pravkar zaključenem obisku madžarskega zunanjega ministra grofa Csakyja v Berlinu. V zaključnem komuniciju, ki je bil po tem obisku izdan, je istočasna tesna povezanost Madžarske z Nemčijo in Italijo izrecno poudarjena tako, da je s tem še posebej poudarjena popolna vzporeditev italijansko-nemškega sodelovanja v srednji Evropi. Tudi v poljski prestolnici bo nemškemu obisku v kratkem sledil italijanski obisk, kakor je madžarski obisk v Berlinu sledil italijanskemu obisku v Budimpešti.

Nemčija je svojo akcijo usmerila predvsem k svojim vzhodnim sosedom: Madžarski, Poljski in Češkoslovaški, s katerimi želi likvidirati vsa sporna vprašanja in odstraniti vse ovire trajnega sodelovanja. Zaključni komunicije po Csakyjevem obisku v Berlinu ugotavlja kot rezultat dvodnevni razgovorov »popolno skladnost glede zunanje politike obeh držav«, kar vsebuje po nemškem oficijemnem tolmačenju tudi sporazum v vprašanju Podkarpatske Rusije, in sicer v tem smislu, da se mora dunajska razsodba z dne 2. novembra smatrati za definitivno. S Češkoslovaško se prav te dni pripravljajo novi sporazumi, ki bodo zlasti gospodarskega značaja, — v tej zvezi se govori o carinski uniji med obema državama —, dočim bo Ribbentropov obisk v Varšavi predstavljal veliko politično manifestacijo, ki naj na dan pete obletnice pogodbe iz leta 1934 potrdi voljo obeh držav po nadaljevanju in poglobitvi dosedanje prijateljske politike.

MEDNARODNI ODMEVI CIANOVEGA OBISKA

Listi napovedujejo, da ni pričakovati nikakih novih pogodb, temveč da gre le za poglobitev prijateljstva med Italijo in Jugoslavijo — Gayda o novem Podunavju

Beograd, 20. jan. r. Današnje Vreme priobčuje v daljšem izvešču uvodnik, ki ga je o jugoslovenskem obisku grofa Ciana napisal Virginio Gayda v rimskem organu »Giornale d'Italia«. Članek (na kratko smo ga zabeležili že včeraj) pravi med drugim:

»V francosko-italijanskem sporu je Jugoslavija nevtalna. Ona ve, da politika Italije, ki je utemeljena na pravicah, ni agresivna. Prav tako je Jugoslavija nevtalna tudi v španskem vprašanju. Ona je nedavno odpisala svojega predstavnika v Burgos in je priznala obstoj komunistične nevarnosti. Glede Sovjetske Rusije je Jugoslavija določila svoje stališče. Čeprav ni pristopila k protikomunističnemu paktu, vendar ni sledila niti Češkoslovaški, ki je imela z Rusijo diplomatski in vojaški dogovor, niti Rumuniji, ki je bila z Rusijo v diplomatskih zvezah. Sploh Jugoslavija vse do danes ni priznala sovjetskega režima. Beograd je stopil na pot širokega sporazuma v Podunavju in na Balkanu. Ni točno, da je Jugoslavija izdala svojo politiko; ona samo brani svoje interese. Beograjski sporazumi (z Italijo) niso le razčistili jadranskega položaja, temveč so obenem izhodna točka za splošno razčiščenje položaja v Podunavju in na Balkanu. V sporazumu s oboje Rim - Berlin bo v kratkem podpisan tudi jugoslovensko-madžarski pakt, ki bo vzajemno jamčil meje in legitimne pravice madžarske manjšine, ki je ostala na jugoslovenskem ozemlju. Z Rumunijo je situacija bolj zapletena, vendar pa ni nerešljiva. Tako se od Rusije do Rima, od Severnega do Jadranskega morja, od Črnega do Egejskega morja gradi kamen na kamnu ena izmed granitnih zgradb za zagotovitev miru.«

V švic

Zeneva, 20. jan. AA. Vse švicarske časopise objavlja na uvodnih mestih poročila v zvezi z obiskom italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana v Jugoslaviji. Listi poudarjajo prisrčen sprejem, ki ga je jugoslovensko ljudstvo priredilo italijanskemu zunanjemu ministru. V svojih poročilih časopisi citirajo pisanje posebno italijanskega in francoskega časopisa. Značilno je, da vsi listi poudarjajo velik optimizem angleških odgovornih krogov, kakor tudi zelo optimistično pisanje angleškega časopisa o odnosih med Jugoslavijo in Italijo. Tudi švicarski časopisi omenjajo toplo pisanje italijanskih časopisov o Jugoslaviji. V svojih komentarjih listi izražajo mnenje, da Jugoslavija nadaljuje s svojo politiko miru, ureditve nevtarnosti in ohranitve statusa quo v Srednji Evropi, na Balkanu in na Sredozemskem morju. Končno časopise poudarja prisrčen in iskren sprejem, na katerega je naletel grof Ciano pri jugoslovenskih odgovornih krogih in v jugoslovenski javnosti.

V Franciji

Pariz, 20. jan. AA. Vsi jutranji časopisi objavljajo poročila o bivanju grofa Ciana v Jugoslaviji, večina diplomatskih urednikov pa komentira to potovanje v posebnih člankih. Posamezni listi objavljajo tudi slike dr. Stojadinovića in grofa Ciana. Lista »Epoque« in »Action Française« objavljata poročila iz Beograda, v katerih pravita, da se ne pričakuje sklenitve kakih novih konvencij, pač pa gre le za to, da se okrepi še bolj dosedanje tesno sodelovanje in da nastopi še bolj prijateljsko zblizanje med Jugoslavijo in Madžarsko. »Excelsior« v poročilu iz Beograda tudi komentira obisk grofa Ciana ter ugotavlja, da v jugoslovenski prestolnici od tega obiska ne pričakujejo sklenitve kakih novih konvencij, pač pa le okrepitev tesnega sodelovanja med Madžarsko in Jugoslavijo. Tudi ostalo francosko časopisje piše v enakem smislu o obisku italijanskega zunanjega ministra v Jugoslaviji.

Češki listi

Praga, 20. jan. AA. Poluradni »Prager Tageblatt« objavlja na uvodnem mestu poročilo iz Beograda o obisku italijanskega zunanjega ministra Ciana. Poročilo pravi, da je Balkan danes eden najmirnejših in najbolj konsolidiranih delov Evrope. Zato se je treba v prvi vrsti zahvaliti prijateljskemu sodelovanju med Italijo in Jugoslavijo, ki se je začelo s prvim obiskom grofa Ciana v Beogradu. Vsa prizadevanja Italije in Jugoslavije gredo za to, da se vzpostavijo dobri odnosi v srednji in jugovzhodni Evropi. Pri tej priliki se je treba držati istih metod, kakor pri konsolidiranju odnosov na Balkanu o priliki ustvarjanja prijateljskih odnosov med Bolgarsko in državami balkanskega sporazuma. Zda mora Jugoslavija kot prva skleniti prijateljstvo z Madžarsko. To bi bil prvi korak za pomirjenje Madžarske tudi z ostalimi sosedi.

Tudi »Venkov«, glasilo ministrskega predsednika Berana, objavlja poročilo svojega

dopisnika iz Beograda, v katerem pravi, da je sestanek grofa Ciana in dr. Stojadinovića jasen dokaz, da se odnosi med Jugoslavijo in Italijo razvijajo v prijateljskem duhu. Razgovori se bodo nanašali na vsa vprašanja mednarodne politike in bodo v duhu prijateljskega sodelovanja sprejeti tudi gotovi politični sklepi. Podobna poročila objavlja tudi ostalo češko časopisje.

Večerja italijanskim novinarjem v Beogradu

Beograd, 20. januarja. a. Šef centralnega presbitorja dr. Kosta Luković je priredil enoči v prostorih hotela Sprski kralj večerjo na čast italijanskim novinarjem, ki se mude pri nas v zvezi z obiskom grofa Ciana. Na večerji so bili Virginio Gayda, direktor »Giornale d'Italia«, Guido Baroni, urednik »Stampe«, Francesco Marateo, urednik »Messaggera«, Ugo Andrea, urednik lista »Lavoro Fascista«, Paolo de Cristoforo, direktor »Popola di Roma«, Guido Fuzzo, urednik »Tribuna«, Giovanni Ansaldo, direktor »Telegrapha«, Gaetano Polverelli, urednik »Popolo d'Italia«, Franco Dionisi, urednik »Resta del Carlino«, Giuseppe Cappelletto, direktor agencije Stefani, Felice Belotti, dopisnik lista »Giornale di Genova« Paolo Businari, dopisnik »Secola«, Enrico Massa, dopisnik »Popola d'Italia«, Arnaldo Viola, direktor »Vedette d'Italia«, Mario Nardi, glavni urednik »Piccola«, Raoul Ziccola, belinograf »Gazzette del Popolo«, Lombardo Luziani, belinograf »Popola d'Italia«, in Carlo Bonnetto, belinograf »Stampe«.

Razen italijanskih so bili na večerji tudi jugoslovenski novinarji.

Italijanski novinarji na Avali

Beograd, 20. januarja. a. Italijanski novinarji, ki se mude v Beogradu v zvezi z obiskom grofa Ciana, so položili danes popoldne venec na grob Nezanega junaka na Avali. Izkazali so čast spominu na Nezanega junaka z večminutnim molkom in fastičnim pozdravom. Za tem je šef centralnega presbitorja dr. Kosta Luković priredil v hotelu na Avali svečano kosilo na čast italijanskim novinarjem.

Na kosilu je bilo tudi nekaj jugoslovenskih časnikarjev. V zdravici, ki jo je pri

tej priliki izrekel, je dr. Luković poudaril pomen prijateljskih italijansko-jugoslovenskih odnosov. Naglasil je veliko vlogo, ki jo igra grof Ciano pri sklepanju italijansko-jugoslovenskega prijateljskega pakta in pri čedalje boljših odnosih med obema državama. Nazdravil je vodji italijanskega naroda Mussoliniju.

Dr. Lukoviću se je zahvalil direktor »Giornale d'Italia« Virginio Gayda. Dejal je, da našo zemljo pozna že iz časov njenih legendarnih vojaških podvigov, ki jih je osebno spremljal kot vojni poročevalec. Toda to, kar danes obdružuje na tej zemlji tujec, so močni ritmi, bujni napredek in vsestranski razvoj, ki karakterizirajo Jugoslavijo pod vladjo dr. Stojadinovića. Končno je prosil dr. Lukovića, naj tolmači čustva najgloblje prijateljstva vsega italijanskega naroda in spoštovanje italijanskega časopisja do Nj. Vis. kneza namestnika ter simpatije do predsednika ministrskega sveta dr. Stojadinovića.

Lov na Belju

Belje, 20. jan. AA. Danes dopoldne sta italijanski zunanji minister grof Ciano in dr. Stojadinović s svojim spremstvom odšla na lov v gozd Kozara. Po obilnem lovu je bilo prirejeno lovem kosilo. Ko so šli na lov, so jih kmetje in kmetice v narodnih nošah navdušeno pozdravljali, posebno italijanskega zunanjega ministra Ciana in predsednika vlade dr. Stojadinovića. Lov se je nadaljeval tudi po kosilu. Ko sta se Ciano in dr. Stojadinović vračala z zasebnim vlakom belske železnice, sta bila povsod predmet navdušenih ovacij tankajšnjega prebivalstva. Velika skupina deklet in žena v živopisnih barbarskih narodnih nošah je pričakovala pri vходу v Aleksandrov dvorec visokega gosta s pesmijo. Dekleta so izročila grofu Cianu in dr. Stojadinoviću krasne šopke rdečih lov.

Današnji lov je obema zunanjima ministroma nudil priliko za dolge razgovore, v katerih sta se dotaknila važnih vprašanj, ki zanimajo obe državi. Današnjeje love se je udeležil tudi italijanski vojaški poslanec pri poslanstvu v Beogradu Coronati poleg ostalega spremstva. Zvečer je bila v Aleksandrovem dvorcu gala-večerja na čast italijanskemu zunanjemu ministru. Jutri bo na čast grofu Cianu lov na divje svinje. Po končanem lovu bo svečan mimohod lovcev.

Sprememba v vodstvu nemške narodne banke

Namesto dr. Schachta je postal predsednik banke gospodarski minister Funk — Zavod bo še bolj vključen v gospodarski sistem narodnega socializma

Berlin, 20. jan. AA. Kancelar Hitler je imenoval za predsednika nemške državne banke Walterja Funka, ministra za narodno gospodarstvo. Dr. Schacht ostane še nadalje minister.

Hitler je poslal dr. Schachtu naslednje pismo:

»Porabljam priliko, ko odhajate z vodstva državne banke, da se vam najiskrejeje zahvalim za vse velike usluge, ki ste jih na tem mestu vedno znova izkazovali v dolgih in težkih letih Nemčiji in meni osebno. Vaše ime bo za vedno zvezano s prvo dobo ponovne oborožitve našega naroda. Veselim se, da vam bom na vašem mestu kot državnemu ministru mogel poveriti nove naloge.«

Gospodarskemu ministru in novemu predsedniku državne banke Funku je poslal Hitler naslednje pismo:

»V trenutku, ko prihajate na mesto predsednika državne banke, vam želim izreči svoje najiskrenejše želje. Vaša naloga bo najprej, da na svojem mestu, ki združuje sedaj dva važna resora, zajamčite kakor doslej brezpogojno stalnost mezd in cen in tako ohranite vrednost marke. Vaša druga naloga bo, da odprete v večjem obsegu tržišče kapitala za zasebne potrebe finančnega značaja, in da jim date na razpolago potrebna sredstva. Vaša tretja naloga bo, da končate delo, začeto z zakonom z dne 10. februarja 1937, in da nemško državno banko, ki je bila na podlagi Dawesovega načrta izločena iz neomejene suverenosti države, zopet spremenite v zavod, ki bo v vsakem pogledu brezpogojno podrejen državi in ki bo denarni emisijski zavod v smislu načel narodnega socializma.«

Posledice spremembe

Berlin, 20. jan. br. Sprememba v vodstvu nemške državne banke je vzbudila v javnosti ogromno pozornost. Dr. Schacht je bil l. 1933 kot nasprotnik prejšnje vlade in kot gospodarski strokovnjak imenovan za prvega narodnosocialističnega gospodarskega ministra. Njegova je zasluga, da si je Nemčija na novo uredila svoje finance na osnovi narodnosocialističnih načel in v skladu z novo nemško totalitarno politiko. Po nekaj letih je dr. Schacht podal ostavko kot gospodarski minister in si pridržal le še predsedstvo državne banke. Začasno je tedaj prevzel gospodarsko ministrstvo maršal Göring, od lanskega februarja pa ga vodi dr. Funk. V marcu je bil dr. Schacht za nadaljnja štiri leta ponovno imenovan za predsednika nemškega emisijskega zavoda.

Zaradi izvršene spremembe so morali danes prekiniti razgovore, ki jih je imel dr. Schacht poslednje dni s predsednikom ameriškega odbora za begunce Rubleejem. Rublee in njegovi sodelavci bodo jutri zapustili Berlin in se vrnili v Ameriko. Tudi razgovori, ki jih je dr. Schacht imel z guvernerjem angleškega emisijskega zavoda Montaguom Normanom v Londonu, Berlinu in Baslu in ki bi se morali te dni nadaljevati, bodo opušteni ali vsaj odloženi.

skem vprašanju, kjer je s postavitvijo svojega zastopnika pri Francu priznala komunistično opasnost.

V široko zasnovani akciji urejevanja odnosov med posameznimi sosednimi državami se torej očituje želja po tvorbi novih skupnosti, katerih pomen sega izven ožjih srednjeevropskih mej. Tako se vračamo k že naznačenemu skupnemu imenovalcu najnovejših diplomatske aktivnosti v naši bližini, kakor nam ga kaže vzporedna politika Italije in Nemčije, ki želimata na evropskem vzhodu in jugovzhodu stabilizirati prilike v smislu svoje obče politike, da se lahko posvetita reševanju drugih vprašanj v odnosih napram ostalim veselim.

Poljska ostane tudi s Francijo v prijateljstvu

Kratka, a važna izjava zunanjega ministra Bonnetta v parlamentu — Ekspoze o zunanji politiki odgođen do torka

Pariz, 20. jan. br. V politični javnosti je bilo veliko zanimanje za napovedane izjave o francoski zunanji politiki in zlasti o sporu z Italijo, ki naj bi jih danes podal zunanji minister Bonnet parlamentu. V poslanski zbornici, kjer že nekaj dni razpravljajo o francoski zunanji politiki, se je zaradi tega danes zbralo izredno veliko število novinarjev in drugega občinstva, pričakovanja politične javnosti pa se niso izpolnila, ker vrsta napovedanih govornikov ni bila izčrpana, čeprav je predsednik Herriot ponovno zahteval, naj bi govorniki svoja izjavljanja časovno omejili. Bonnet je bil zaradi tega prisiljen odgoditi svojo izjavo do prihodnjega torka. Pač pa je kratko odgovoril na kritike posameznih govornikov, zakaj se ni po Božiču sestal s

poljskim zunanjim ministrom Beckom, čeprav je bil ta sestanek na programu Beckovega potovanja s francoske rekiere v Varšavo. Bonnet je odgovoril:

»Poljski zunanji minister Beck mi je še pred svojim obiskom v Berchtsgaden izrecno zagotovil, da smatra prijateljstvo s Francijo za enega glavnih stebrov poljske zunanje politike. Pozneje sem se sestal s poljskim poslanikom v Parizu in sem imel z njim daljši razgovor o mednarodnem političnem razvoju v srednji in vzhodni Evropi.«

Ta izjava, ki ji Bonnet ni hotel pridati nikakih podrobnih pojasnil, je izzvala v parlamentu in v vseh političnih krogih veliko senzacijo in živahne komentarje.

Boji v Kataloniji

Francova vojska pred mestom Igualado — Nacionalistična protiofenziva v Estremaduri ustavljena

Pariz, 20. jan. br. Vrhovno poveljstvo nacionalistične vojske v Spaniji je popoldne izdalo komunicije, v katerem navaja nekaj novih uspehov v centralnem in južnem delu katalonske fronte. Tako so se nacionalisti približali Igualadi, ki jo sedaj s topovi že lahko obstreljujejo. Po vestih iz Barcelone so nacionalisti še 19 km daleč od Igualade.

V Estremaduri se je nacionalistična protiofenziva popolnoma ustavila. Republika si v gorah okrog Enroya opomogli in si zboljšali svoj položaj.

Medtem postaja pomanjkanje živil v Kataloniji čim dalje večje. Organizacije, ki so doslej skrbele za prehrano dece, so ostale ostale brez vseh sredstev. 20.000 otrokom v Barceloni grozi zaradi tega lakota. Po zanesljivih informacijah živi v Kataloniji v najhujšem pomanjkanju nad 2 in pol milijona ljudi.

Preko Perpignana je prispela danes v Pariz kolona tovornih avtomobilov, ki so iz Barcelone pripeljali 45 ton zlatih in srebrnih španskih novcev. Denar je bil depozitiran pri Francoski banki.

Barcelona, 20. jan. AA. Sredič je bil izdan vladni komunicije, v katerem vlada prizna, da so nacionalistične čete napredovale na katalonskem bojišču vzdolž močnemu odporu republikancev. Nacionalisti so imeli velike izgube. Njihovi napadi so

bili posebno močni v odseku Belver-Segur — Argenzola — Santa Coloma in Rodona. Republikanske čete na estremadurskem bojišču so odbile vse napade nacionalistov. Salamanca, 20. jan. AA. Poročilo nacionalističnega poveljstva naštevata nekoliko manjših krajev, ki so jih zasedle Francove čete v Kataloniji. Sredič so ujele 40 republikanskih častnikov in 1.485 vojakov. Na andaluzijskem bojišču so čete ujele 428 republikancev ter zaplenile velike količine vojnega materiala. Sestreljeni sta bili tudi dve republikanski letali. Včeraj so nacionalisti napredovali 17 km na približno 150 km fronte.

V severozapadnem odseku so nacionalne čete v bližini Igualade zasedle mesto Calat, kjer se križajo ceste med Ponsom in Igualado ter Cervero in Manreso. Mesto Igualado že obstreljuje artiljerija, z vrhov zapadno od Igualade. Na južnem delu katalonskega bojišča se marokanske čete hitro približujejo mestu Vendrellu.

Italijanske izgube v Kataloniji

Rim, 20. jan. AA. (Stefani). Listi objavljajo novi seznam legionarjev, ki so padli te dni v bojih na katalonski fronti. V seznamu je 177 legionarjev, ki so jih prav tako kakor njihove tovariše pokopali z verskimi in vojaškimi častmi.

Slovaki dobijo dva nova ministra

Dosedanje gospodarsko ministristvo bo razdeljeno na tri resore — Dr. Sokol pri prezidentu

Praga, 20. jan. h. Danes popoldne je bil sprejet v avdienci pri prezidentu republik dr. Hachi včeraj izvoljeni predsednik avtonomnega slovaškega parlamenta dr. Martin Sokol, ki se je v tem svojstvu predstavil prezidentu republik. Obenem je v smislu ustavnih predpisov kot predsednik slovaškega parlamenta postavil prezidentu republik predlog glede sestave nove slovaške vlade. Kakor se doznavo, bo slovaška vlada nekoliko preurejena. Dosedanje gospodarsko ministristvo bo razdeljeno na tri resore in sicer na gospodarsko, kmetijsko in finančno ministristvo. Kot nova se označujeva za ta dva resora dr. Fudarek in dr. Zatk. Ker pa osebna vprašanja še niso razčiščena, dosedaj nova slovaška vlada še ni bila imenovana.

Nemške zaščitne čete na Slovaškem

Praga, 20. jan. AA. Na osnovi sporazuma med voditeljem nemške manjšine na Slovaškem Karasom in slovaško vlado, je bilo izdano dovoljenje za delovanje organizacije »Freiwillige Schutztruppe«. Organizacija je organizirana podobno kakor Hlinkova garda.

Chvalkovsky odpotoval v Berlin

Praga, 20. jan. h. Češkoslovaški zun. minister dr. Chvalkovsky je nocoj odpotoval v Berlin, kjer bo ostal ves jutrišnji dan. Dr. Chvalkovsky bo imel predvsem razgovore z nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom, ki pa se ne bodo nanašali na nikake nove probleme marveč zgolj na ureditve raznih zadev, ki so bile obravnavane že pri prejšnjih pogajanjih in ki so jih med tem podrobno proučile strokovne komisije. Verjetno je, da bo Chvalkovsky jutri popoldne sprejet tudi pri kancelarju Hitlerju.

Tudi v Podkarpatski Rusiji samo ena kandidatna lista

Chust, 20. jan. AA. (CTK). V skladu z ustavnim zakonom o avtonomiji Karpatske Ukrajine je karpatski notranji minister izdal dekret o razpisu volitev v karpatsko ukrajinski deželni zbor dne 12. februarja. Deželni zbor bo imel 32 članov.

Chust, 20. jan. h. Vse skupine so začele s pripravo za volitve v avtonomni podkarpatski parlament, ki bo štel 32 članov. Kakor je sedaj že določeno, bo vrožena samo ena kandidatna lista vlade, na kateri pa bodo kandidirali tudi po en Nemec, Čeh, Slovák in Madžar. Na vsakih 20.000 volilcev pride po en poslanec. Nemci in Madžari, ki jih je manj kakor 20.000, bodo dobili svoje zastopnike v podkarpatskem parlamentu po naklonjenosti vlade.

Konflikt med Prago in Chustom

Chust, 20. jan. AA. (DNB). Vlada Karpatske Ukrajine je ponovno poslala predsedniku češkoslovaške republike dr. Hachi in predsedniku vlade Beranu brzojavko, v kateri je poudarjeno, da vlada v vsej Karpatski Ukrajini veliko razburjenje zaradi protustavnega imenovanja generala Phrale za tretjega ministra karpatsko-ukrajinske vlade. Razburjenje in vznemirjenost je povzročilo zavlačevanje ureditve konflikta od strani Prage. Karpatsko-ukrajinska vlada prosi za spremembo ustave. Obenem so ministri karpatsko-ukrajinske vlade obvestili osrednjo vlado, da se sej ministrskega sveta v Pragi ne bodo udeleževali vse dotlej, dokler se ne vzpostavi pravno stanje, ki je bilo kršeno z imenovanjem generala Phrale.

Študenti v Sudetih prešli v nemško last

Praga, 20. jan. AA. (Havas). »Poledni list« piše, da je Dresdenska banka kupila od praške živnostenske banke delnice rudarske družbe v Mostu in na severnem Češkem po isti ceni kakor jo je živnostenska banka plačala pečkoveu konzorciju.

Valuta se ne bo spremenila

Praga, 20. jan. AA. (Reuter). S poluradnega mesta se izve, da so netočne vesti da hoče češkoslovaška vlada namesto krone uvesti novo valuto, ki naj bi se imenovala »sokol« in ki bi bila v razmerju 1:8 napram sedanji kroni. Na kakšne spremembe češkoslovaške valute se sploh ne misli.

Društvo narodov priporoča podpiranje Kitajske

Zaključna seja sveta DN — Dve resoluciji o španski in kitajsko-japonski vojni

Zeneva, 20. jan. AA. Svet DN je na današnji javni seji sprejel resolucijo o letalskem bombardiranju na Španskem. Resolucija pravi med drugim:

Svet DN ugotavlja, da je treba več letalskih napadov po poročilu britanske preiskovalne komisije smatrati, da so bili namerno ali pa iz zanikarnosti naperjeni proti civilnemu prebivalstvu. Svet DN sprejema z zadovoljstvom na znanje izjavo zastopnika vlade v Barceloni, da ne bo izvajala nobenih represalij.

Na koncu pravi resolucija, da svet DN obsoja metode, ki teptajo človečansko zavest in so v nasprotju z načeli pravic narodov. Zastopnika Bolivije in Peruja sta se glasovanja vzdržala. Bolivijski zastopnik je izjavil, da misli njegova vlada kljub mednarodnemu značaju španske vojne, da je to državljanska vojna.

Nato je svet DN odobril resolucijo o Kitajski. V uvodu se resolucija sklicuje na prejšnje resolucije DN in sveta DN v korist Kitajske, nato pa pravi, da sprejema svet DN na znanje dejstvo, da je več držav podvzelo individualne ukrepe, da podpro Kitajsko. Svet DN poziva članice DN, posebno one države, ki so najbolj zainteresirane v vzhodni Aziji, naj se posvetujejo z drugimi prizadetimi državami in proučijo predloge, ki jih je zastopnik Kitajske formuliral v svojem govoru pred svetom DN 17. januarja, da se Kitajski izkaže učinkovita pomoč. Zastopnik Francije je izrazil upanje, da bo Kitajska kmalu dočkala mir. Zastopnik Nove Zelandije Jordan se je zavzemal za gospodarski boj-

kot proti Japonski, zastopnik Sovjetske unije Suroč pa je izjavil, da z resolucijo sicer ni zadovoljen, da pa priznava napredek v primeri s prejšnjimi resolucijami Britanskega delegata je izjavil, da je z velikim zanimanjem poslušal govor voditelja kitajske delegacije in je izrekel upanje, da bo na Kitajskem v kratkem vzpostavljen mir. Kitajski delegat Wellington Koo je poudaril, da Kitajska ni zadovoljna z resolucijo sveta DN, da pa bo kljub temu glasoval zanj, da poudari enotnost stališče sveta DN. Na koncu je britanski podtajnik Buttler izrekel zahvalo predsedniku sveta DN, švedskemu zunanjemu ministru Sanderju za njegovo delovanje.

S tem je bilo končano januarsko zasedanje sveta DN.

Ostra turška kritika

Carigrad, 20. jan. AA. »Džuhurtjet« piše, da se ženevska ustanova bavi zdaj zgolj z vprašanji, ki se tičejo Francije in Velike Britanije. Monakovo je jasno pokazalo, da manjka Društvu narodov sleherna podlaga za obstoj Britanski in francoski delegati niso mogli na tem zasedanju povedati ničesar, kar bi kogarkoli zanimalo. Lord Halifax je v Rimu spoznal stališče Italije glede Španije, francoska vlada pa je uvidela, da bi prišlo do vojne. Če bi Francija intervenirala v korist Barcelone. Tako ni ostalo nič drugega kakor sprejeti poročila vojaškega odbora, ki ugotavlja, da je Barcelona odslovila del tujih prostovoljcev.

Ameriški obrambni ukrepi proti Japonski

Zedinjene države ne bodo trpele japonskih osvajalnih načrtov — Zavarovanje panamskega prekopa

New York, 20. jan. AA. Tajnik predsednika Roosevelta Early je izjavil glede na glasove o načrtih za utrditev otoka Guama in o ameriški politiki na Tihem oceanu in na Daljnem vzhodu, da je včeraj izšel članek znanega gospodarskega strokovnjaka Lippmana, in da je ta članek identičen s stališčem Bele hiše. V njem predlaga Lippman, naj kongres dovoli utrditev otoka Guama, da bo vlada z grožnjo, da bo na tem otoku zgradila utrdbo, imela v rokah diplomatsko orožje proti Japonski. Zunanje ministertvo bi moglo pozvati japonsko da prouči to vprašanje v luči svoje politike in v skladu s čl. 19 washingtonske pogodbe. Lippman se sklicuje tudi na japonsko utrjevanje mandatnih otokov. Nadalje izjavlja, da se Amerika želi z Japonsko sicer pogajati, ne pa vohovati, vendar pa se nikakor ne misli na Pacifiku — umakniti pred Japonci. Amerika želi prepustiti azijskim narodom, da sami uredijo svoje razmere z Japonci. Kaj počne japonsko vojaštvo na Kitajskem se Amerike ne tiče. Pač pa je za Američane velikega pomena, kaj počne japonska mornarica. Na koncu izreka Lippman prepričanje, da misli japonska ostvariti velikanske pomorske države, ki bi obsegala tudi Filippine in Nizozemsko Indijo, in iz-

javi, da Amerika ne bo trpela uresničevanja teh načrtov.

Washington, 20. jan. AA. Načelnik generalnega štaba je izjavil v kongresnem odboru za vojaške zadeve, da je Amerika v primeri z ostalimi državami zelo slabo zavarovana za primer letalskega napada. Zato je treba osnovati nove letalske ednice. Razen tega je treba povečati posadke ob Panamskem prekopu, da bodo štejele 26.000 mož. Potrebna je tudi zgraditev strateške ceste ob prekopu, ki bi veljala 4 in pol milijona dolarjev. Panama naj bi prispevala zanje tri milijone.

Protijaponski incident na Filipinih

Sanghaj, 20. jan. AA. Po poročilih s Filipinov je neka filipinska patrulja na otoku Luzonu obstreljevala 20 japonskih ribičev, ki so se tamkaj izkrcali. Eden izmed japonskih ribičev je bil ranjen in so ga ujeti, drugi pa so zbežali. Filipinske oblasti trdijo, da so japonski ribiči hoteli krasti les. Ker je razmerje med Japonsko in Filipini zaradi nesoglasij glede ribarjenja nekam napeto, je ta incident zbudil v tujih krogih precejšnjo pozornost.

Zahvala pisarne

Nj. Vel. kralja

Beograd, 20. jan. AA. O priliki rojstnega dne Nj. kr. V. kraljeviča Tomislava, je prispelo vse polno čestitk z najlepšimi željami za srečo in dolgo življenje kraljeviču Tomislavu. Po najvišjem nalogu pisarne Nj. Vel. kralja nam je čast izraziti zahvalo za čestitke, kakor tudi zahvalo vsem, ki so se pri tej priliki vpsali v dvorske knjige. (Iz pisarne Nj. Vel. kralja 20. januarja 1939.)

Beleške

Prvi rumunski veleposlanik za Jugoslavijo

V rumunskih političnih krogih zatrjujejo, da je definitivno določeno za prvega rumunskega veleposlanika v Beogradu dosedanj rumunski poslanik v Rimu Viktor Cadere. Imenovanje bo izvršeno v prihodnjih dneh. Novi veleposlanik je znan kot iskren pobornik čim tesnejših odnosov med Jugoslavijo in Rumunijo.

Staroradikalni poslanec prestopil v JRZ

»Vreme« poroča, da je narodni poslanec Stamenko Stosić, ki je kandidiral kot pristajatelj Ace Stanojevića na listi dr. Mačka in bil tudi izvoljen, prijavil svoj vstop v JRZ. Klub poslancev JRZ je njegov pristop vzel na znanje ter ga uvrstil med svoje člane. Tako je ostal staroradikalom samo še en poslanec — dr. Laza Marković.

Nove šole ob južni meji Koroške

Voditelj vsenemške učiteljske organizacije Wächter je sporočil odboru organizacije, da je odredil zidanje sedmih novih šolskih poslopj na račun organizacije. Nove šole bodo zidali vzdolj jugoslovensko-nemške državne meje pod Karavankami. Šole bodo zgrajene po načrtu za zidanje enotnih nemških ljudskih šol, kakor jih je odobrilo berlinsko ministristvo prosvete. Z zidanjem šol želi nemško učiteljsko združenje manifestirati povezanost Koroške z veliko Nemčijo.

Z debelimi črkami

Ob otvoritvi slovaškega parlamenta objavlja »Slovenec« izjavo slovaškega ministra Sidorja, vrhovnega komandanta slovaške klerofašistične organizacije, tako zvanih Hlinkovih gardistov, o pomenu nove slovaške narodne skupščine. Gospod Sidor poudarja, da mora slovaški parlament »spremeniti in podreti vse to, zakone in ukaze, katere je sklepal preko 20 let praški parlament«. Češko večino v praškem parlamentu dolži Sidor, da je nastopala ob asistenci zaslepljenih Slovakov proti koristim slovaškega naroda, čemur so pravili demokracija. Kaj naj slovaški parlament postavi namesto onega, kar misli podreti, o tem minister Sidor ne govori mnogo. Pravi le, da bo »še več tega, kar se naj pokliče v življenje«, in da je »slovaška vlada dolžna s pomočjo parlamenta ustvarjati lepšo dobo za vse Slovake«.

Pomembna je Sidorjeva izjava, da je »majhen toda življenja zmožen slovaški narod izkoristil evropski pretes oktobra lanskega leta ter stresel raz sebe vse vezi, s katerimi so posamezniki bili zvezani«. Končno poudarja Sidor enakost usod slovaškega in slovenskega naroda, ki sta oba ne le skoraj enakega imena, temveč imata tudi skupno vero. Bog ne da poginiti narodom, ki se zaupajo njegovim rokam.

Izjava, ki jo objavlja »Slovenec« z debelimi črkami, je v mnogih očirih značilna. Pogrešno bi bilo sklepati iz nje, da Slovaška šele sedaj, ko se je osvobodila češke večine, živi posebno radostno življenje. Pokazali smo že, kaj je češkoslovaška republika v teku 20 let iz te dežele napravila, kako jo je povzdignila gospodarsko in kulturno in s tem tudi nacionalno. Kdor se rad spušta v račune, za tega je na razpolago gradiva dovolj, da se prepriča, da češki del države Slovakom mnogo več dal, kakor je od njih sprejel, in da nihče ne more trditi, da bi bila Slovaška od češke demokracije v kateremkoli oziru in kdajkoli izkoriščana. Strasti, ki se danes še tako bohotno pasejo v raznih izjavah, se bodo gotovo kmalu polegile, in le čudno je, da se pod te dejanske prilike niso že od sedaj. Podiranje je vedno lahko, toda tudi Sidor in novi slovaški parlament se bosta prepričala, kako težko je graditi. Ali bo k tem velikim pozitivnim nalogom mnogo pripomogla ravno Hlinkova garda, je vprašanje. Tudi to je vprašanje, ali je dobro in pametno hvaliti se, kako so voditelji slovaškega naroda spet znali izrabiti življenjsko stisko češkoslovaške republike. Slovaški narod je danes s položajem, kakor so mu ga voditelji ustvarili, očitno zadovoljen. Naš narod je vedno gojil zanj, kakor za Čehi, tople simpatije in mu njegovo zadovoljstvo od srca privoščil.

Mobilizacijski načrt za automobile v Angliji

Angleški listi objavljajo načrt prometnega ministristva za mobilizacijo zasebnih avtomobilov v primeru vojne. Po tem načrtu bodo na primer tovrstni avtomobili, ki jih je v Angliji okoli 500.000, že v mirnem času razdeljeni na skupine po najmanj 25 do največ 100 tovrstnih vozil. V vojnem primeru bodo prejemala bencin samo vozila, ki bodo v teh skupinah. S tem je obveznost prijave vozil avtomatično sankcionirana.

Kaj zmore ameriška vojna industrija

V zvezi z velikim oborožitvenim programom, ki ga je razložil prezident Roosevelt pred kongresom, poročajo listi, da je zbornica za ameriško letalsko trgovino obvestila pristojne kroge o sposobnosti ameriške vojne industrije v tekočem letu. Po tem poročilu lahko zasebna industrija v Zedinjenih državah v najkrajšem času podvoji svojo proizvodnjo vojnega materiala, zlasti letal, ne da bi bilo za to treba povečati obrate in naprave. Poročilo nadalje ugotavlja, da je bilo lanske leto izdelanih v Zedinjenih državah Severne Amerike 3675 letal različnega tipa, od teh 1800 vojaških letal. V tekočem letu bo mogoče brez težav povečati produkcijo letal na najmanj 5800.

Borba za Barcelono lahko traja še več tednov

Zanimiva angleška in francoska mnenja

Znani angleški vojaški strokovnjak Temperley objavlja v »Daily Telegraphu« daljši članek o vojaškem položaju v Španiji po Francovi ofenzivi, ki se je pričela 23. decembra. Temperley je politično konservativno usmerjen ter prej naklonjen nacionalistom, kakor republikancem. Po njegovih informacijah se je pričela Francova ofenziva ob Ebru in Segri na 90 km dolgi fronti. Ofenziva naj bi bila zaključna vojaška operacija proti Kataloniji. V njej sodeluje na nacionalistični strani 18 kompletnih divizij, dočim razpolaga republikanska vojska s kakimi 12 divizijami. Prodirajoča nacionalistična vojska je tehnično prvovrstno opremljena, republikancem pa manjka letal, težke artilerije, tankov, strojnih in protiletalskih topov.

Strategični položaj prodirajoče Francove vojske je vsekakor dober. Glavni cilj Francovih operacij je sedaj Barcelona. Morda bo pred napadom na Barcelono poskušal zasesti še vse ozemlje vzdolj špansko-francoske meje, da na ta način odreže republikance od vsake možnosti, da bi dobili kakršnokoli pomoč iz inozemstva. Po padcu Barcelone in okupaciji Katalonije se bo vrgel general Franco z vso silo na Madrid, ki ga bo poskusil odrezati od Valencije in nato izstradati.

Na republikanski strani je zadržanje čet kljub hudim porazom še vedno disciplinirano in pogumno. Do sedaj ni mogoče go-

voriti o kakem begu; umikajo se v redu in disciplinirani. Zaradi tega bodo boji na barcelonski fronti trajali lahko še tedne in niti ni izključeno, da bo moral general Franco obstati tik pred vrati Barcelone, kakor je moral obstati pred vrati Madrida 1. 1936. Toda po izreku Napoleona je sreča navadno na strani močnejših bataljonov. S temi pa razpolaga za sedaj general Franco.

Tako piše torej angleški vojaški strokovnjak. Istočasno poroča pariškemu »Ondru« znani francoski publicist Pertinax iz Zeneve, da je bil pri razgovorih med angleškim in francoskim zunanjim ministrom v Zenevi navzoč nekaj časa tudi odličen francoski vojaški strokovnjak, ki je dokazoval, da se Barcelona lahko drži celo še nekaj mesecev. Tudi konservativni, nacionalistom naklonjeni londonski »Times« so mnenja, da bodo Francove čete kljub svoji premoči v topništvu in letalstvu imele še mnogo trdega dela, preden bodo osvojile obrambne črte okoli Barcelone, ki jih branijo odlični in s strojnimi dobro oboroženi republikanci. Skrajšanje fronte pomeni za nacionaliste prej izgubo, kakor dobiček, ker je s tem omogočeno masiranje republikanskih čet, dočim bodo nacionalistične čete v bodoče še bolj izpostavljene ognju republikanske pehote in topništva.

Rumunska zunanja politika v nemški luči

»Frankfurter Zeitung« objavlja daljši članek svojega rumunskega poročevalca pod naslovom »Realna rumunska politika«. Članek ugotavlja v uvodu: »Množe se znaki, da prihaja v Bukarešti do izražanja novo pojmovanje zunanje politike. Redki so, ki bi se bi mislili, da mora Rumunija opustiti prestižno politiko in se omejiti samo na zavarovanje svojih interesov, kakor je to pred kratkim poudaril tudi zunanji minister Gafencu«.

List nato beleži Gafencuove izjave o solidarnosti in medsebojni povezanosti vzhodnoevropskih držav v znamenju nekega novega ravnotežja in pripominja: »Te izjave so samo medel odsev onih političnih zamisli, ki so jih Gafencu in drugi rumunski »snevalnostni« politiki dolgo zastopali in ki zasledujejo ustanovitve posebnega bloka nevtralnih držav kot nekakšnega izolacijskega pasu med Nemčijo in Rusijo. Toda Gafencu je dovolj realen politik, da se bi vedel, da tak blok danes ni več mogoč; razen tega bi bilo kaj lahko smatrati poskušne za njegovo ustanovitev kot nadaljevanje one izolacijske politike proti Nemčiji, katere čas je po lastnih Gafencuovih izjavah že minil. Ako pa Gafencu vendarle apelira na solidarnost vzhodnoevropskih držav, je to očitno razumeval kot željo Rumunije, da bi po dunajski razsodi stopile v ozadje ostale revizionistične zahteve. Zaradi spora okoli Podkarpatske Rusije se je Rumunija nekoliko oddaljila od Poljske, toda njena zveza s Varšavo ima slej ko prej isti obrambni pomen proti Rusiji. Vsekakor ni mogoče reči, ali ne bi v bližnji ali daljni bodočnosti mogel nastati položaj, v katerem bi bila Moskva Rumuniji spet nevarna. Bessarabsko vprašanje je slej ko prej odprto«.

Trenutno pa tvorijo po mnenju nemškega lista najbolj pereče zunanje politično

vprašanje Rumunije bolgarske in madžarske revizionistične zahteve, ki uradno sicer niso bile postavljene, o katerih pa dejansko ne more biti nobenega dvoma. Glede Dobruže so si danes vsi razumni Rumuni na jasnem, da je trajen sporazum s Bolgarijo mogoč le z žrtvovanjem te za današnjo Veliko Rumunijo malo pomembne dežele. Težje je z madžarskimi zahtevami, kajti Madžari — izjemno nekatere obmejnih okrožij — ne prebivajo v Rumuniji kakor strnjeno. Rumunija bi morala žrtvovati nad tri milijone Rumunov, ako naj bi se pridružili Madžarski oni poldrugi milijon Madžarov, ki živi sedaj v Rumuniji kot narodna manjšina. Zato se da to vprašanje rešiti samo na notranje političnem področju, in sicer z daljnovidno rumunsko manjšinsko politiko.

Sporazum med rumunskimi Madžari in vlado

Iz Bukarešte je medtem prispelo poročilo, da so bila ugodna končana pogajanja, ki so se več tednov vodila med rumunskim notranjim ministrom in predstavniki madžarske narodne manjšine. Po doseženem sporazumu bo madžarska manjšina korporativno vstopila v enotno rumunsko stranko, tako zvano fronto narodnega preporoda. Tvorila bo v njej posebno sekcijo. Enako kakor nemška manjšina bo tudi madžarska imela v glavnem odboru stranke šest, v izvršnem odboru pa enega zastopnika. Politično se bodo smeli Madžari udeleževati samo v enotni rumunski stranki, izven nje pa bodo lahko ohranili, odnosno še na novo ustanovljali lastne kulturne in gospodarske organizacije. Sporazum z Madžari je torej v vsem enak sporazumu, ki je bil pred tednom sklenjen med rumunsko vlado in nemško narodno manjšino v Rumuniji.

Ukrepi proti irskim teroristom v Angliji

London, 20. jan. w. Četudi včeraj ni bil javljen noben nov bombni atentat, vlada vendarle po vsej Angliji in zlasti v severni Irski velika bojazen pred novimi terorističnimi dejanji. Oblasti so zaradi tega izdale izredno obsežne varnostne ukrepe. V severni Irski je bila alarmirana vsa policija, vrhu tega pa so mobilizirali še 11.000 mož rezervistov in jih uvrstili v policijsko službo. Vsi važnejši trgi in ceste po mestih in vaseh so zastraženi. Po cestah neprestano brve patrle in ustavljajo vsakega sumljiva.

Angleška policija je sicer dobila anonimno obvestilo, da se pripravlja napad na londonsko letališče Hendon. Prav tako so prihajala anonimna obvestila, da se pripravljajo napadi na radijske postaje in na poštne parnike, ki obratujejo med Anglijo

in Irsko. Tudi letišnica Brixton, kjer so zaprti aretirani Irci, je izredno močno zastražena. »Daily Telegraph« poroča, da je irska vlada že pred tedni obvestila angleško vlado, da pripravljajo irski teroristi razne napade.

Na letališču Hendon so bili izdani izredni varnostni ukrepi. Nad tisto policijsko je preiskalo vse poslopja in vso okolico. Vso noč je bilo letališče razsvetljeno z velikimi žarometi, tako da je bilo svetlo kakor po dnevi. Tudi na nekaterih kolodvorih je bilo vse zastraženo, ker je policija dobila obvestilo, da nameravajo teroristi pograti v zrak nekatere vlake, s katerimi so potovali razni odličniki.

V londonskem predmestju Halgate so danes aretirali nekega irskega trgovca, pri katerem so našli 50 kg eksploziva.

Redne letalske zveze iz Evrope v Ameriko

London, 20. jan. AA. Družba »Imperial Airways« je obvestila družbo »Transcanada Airways«, da se bo redna letalska potniška služba preko Atlantika začela meseca maja. Začetku bo letelo preko Oceana po eno letalo na teden, pozneje pa dve. Letala bodo letala od Southamptona preko Botwoda do Montreala. Eventualno bo proga podaljšana do New Yorka.

New York, 20. jan. AA. Zedinjene države bodo neodvisno od Anglije uvedle letalsko službo z evropskim kontinentom ter so sklenile že sporazum s Francijo o stalnem letalskem potniškem prometu med Ameriko in Francijo preko Kanarskih otokov. Ta sklep je posledica angleško-kanadskega sporazuma o uvedbi stalnega letalskega prometa med Anglijo in Montrealom.

Poplave in vulkan na Portugalskem

Lizbona, 20. jan. w. Poplave na Portugalskem zavzemajo vedno bolj katastrofalen obseg. Vse področje ob spodnjem toku reke Taje je pod vodo, ki stoji ponekod 4 metre visoko. Mnogo mest in vasi je popolnoma odrezanih od zunanjega sveta. Promet je popolnoma nemogoč. Prebivalstvo nujno prosi pomoči. Vojaški oddelki pomagajo pri reševanju. Čuden pojav je nastal v bližini mesta Coimbra. Med hudim nalivom in močnimi potresni, mi sunki se je na ravnom polju nenadno odprlo vulkansko žrelo s površino kakih

450 kvadratnih metrov. Iz žrela bruhajo močni toki lave, od časa do časa pa bruhajo iz odprtine med podzemskim bobnenjem žareče kamenje.

Smrtna nesreča letalskega oficirja

Beograd, 20. januarja. AA. Včeraj se je na beogradskem letališču pri poskusnem poletu ubil kapetan 1. klase Milan Pokorni.

Motorni vlaki na progi Brod—Sarajevo

Beograd, 20. jan. p. Na progi Brod—Sarajevo se bo jutri pričel promet z motornimi vlakmi.

Zagrebski župan v Ljubljani

Ljubljana, 20. januarja. Zagrebski župan dr. Teodor Pečić se je z večernim brzovlakom pripeljal v Ljubljano v spremstvu mestnega tajnika dr. Mira Majerja, da se z županom dr. Adlešičem posvetuje o organizaciji poslovanja Zveze mest. Zagrebski župan se bo s svojim tajnikom najbrž udeležil tudi čajanke, ki jo danes popoldne priredi ljubljanski župan s soprogo na svojem stanovanju ljubljanskim novinarjem.

Vremenska napoved

Zemunska: Pretežno oblačno z nekaj dežja v zapadnih krajih, delno oblačno in megleno drugod. Temperatura bo še nekoliko padla.

Dunajska: Zjutraj megleno, podnevi spremenljivo oblačno, še nadalje južno vreme. Na hrihrib jugozapadni vetrovi s malim padcem temperature.

Italijanski zunanji minister g. grof Galeazzo Ciano je bil v Belem Manastiru prisrčno sprejet. S predsednikom vlade dr. Milanom Stojadinovićem sta si krepko stisnila roko. Lepotice v narodnih nošah so odličnemu gostu poklonile običajno darilo teh krajev: krasno vezeno šerpo (umetno izdelano brisačo). Člani Jugorasa so pri sprejemu nastopili v zimskih uniformah in so gosta navdušeno pozdravljali po fašistično

Podražitev mleka in državni uslužbenci

Koliko razburjenja je zbudila podražitev mleka v Ljubljani, nam pričujoči številni dopis v odgovor na objavo akcijskega odbora, ki je bila predvčerajšnjim objavljena v naših dnevnikih. Izmed včerajšnjih prejetih dopisov naj bo predvsem objavljen naslednji, ki so nam ga poslali državni uslužbenci kot konzumenti mleka:

Na sestankih mlekarških združenj in mlekaric se je govorilo o podražitvi mleka tako enostavno in samo ob sebi razumljivo, da je opazovalec imel vtis, da so konzumenti vsi bogati in da so mlekarne velike dobrotnice za kmete in za naše domače kmečke mlekarice, ker jih silijo k podražitvi mleka.

Da temu ni tako, je razvidno iz naslednjih vrstic. V Ljubljani sta le dve mlekarne, ki propagirata zvišanje cen mleka na 2.50 din. In ti dve mlekarne se imenujeta akcijski odbor. Poznamo mlekarico, ki je proti podražitvi, ker ima za odjemalce mleka same državne uslužbence, katere bi podražitev težko prizadela in ne bi zmogla povisati cen, temveč bi morali reducirati dotedanje količino mleka v škodo otrok in družin. Pripominjamo pa, da razvažata ta mlekarica na dan nad 500 litrov mleka. Mlekarica, ki najhujše pritiska na to, da se mleko podraži, ima po mestu

več prodajaln mleka, razvažata pa samo 150 litrov mleka na dan. Na okoliške kmete in mlekarice se izvaja pritisk, da povisajo cene na 2.50 din. Mlekarne in mlekarice prodajalne pa bi oddajale mleko odjemalcem po 2.25 din. Razumljivo je, da bi pri teh cenah mlekarne pridobile več odjemalcev, kmetijske okoliške mlekarice pa bi jih izgubile. S tem se hoče onemogočiti okoliškim mlekaricam, da bi vozile v mesto mleko. Namesto tega naj bi ga oddajale mlekaricam po 1.50 din ali ceneje, tako da bi dve mlekarici imeli monopol nad

prodajo mleka za vso Ljubljano in pri tem seveda lep zaslužek.

Ker pa imajo domače okoliške mlekarice več dobička, če same razvažajo mleko na dom svojim strankam, ga ne podražijo ter ostanejo pri stari ceni 2 din za liter na dom postavljeno. Domače mlekarice prav dobro poznajo siromaštvo družin odjemalcev in vedo, da je nekaj zaslužka tudi pri oddaji krompirja, korenja in zelja strankam, zato jim vst ne dopuščajo, da bi podražile mleko, dokler se plače državnim uslužbencem ne povisajo. Konzumenti pa si naj zapomnijo, kdo je njihov prijatelj in kdo sovražnik v teh hudih časih.

Državni uslužbenec

Mariborski rekord

Lani je izteklo za 35 milijonov alkoholnih pijač

Maribor, 20. januarja. Znano je, da ni naš Maribor glede konzuma alkoholnih pijač med zadnjimi v naši državi. Letos je tolkel Maribor v tem oziru nov rekord.

Statistika pravi namreč, da so Mariborčani in okoličani popili v preteklem letu alkoholnih pijač v skupni vrednosti okoli 35 milijonov dinarjev. Seveda bi ta znesek bil še večji, če bi upoštevali, da je dejanski konzum še večji, saj imamo v Mariboru nešteto posestnikov, ki pijejo lastno vino.

Vina in vinskega mošta so popili Mariborčani in okoličani letu za 80.969 litrov več kakor leta 1937. Popili so ga namreč 1.460.747 litrov. Tudi piva so Mariborčani popili več, skupno 558.655 litrov napram 484.387 litrom leta 1937. Ta razlika je razmeroma še večja pri konzumu likerjev,

žganja in konjaka. Teh alkoholnih pijač je steklo po griu Mariborčanov skupno za 69.136 litrov napram 44.393 litrom v l. 1937.

Pa tudi okoličani niso zaostajali za Mariborčani. V občinah Pobrežje, Radvanje, Hoče, Limbuš, Kamnica, Rošopolj, Krčevina, Sv. Peter in Duplek so popili v preteklem letu 1.377.210 litrov vina in vinskega mošta, dočim je izkazoval konzum 1937. leta 709.888 litrov. Okoličani so razen tega popili še 183.862 litrov piva in 22.431 litrov žganja, likerjev, ruma in konjaka.

Ce vzamemo kot podlago povprečne veljavne cene posameznim alkoholnim pijačam, dobimo čedno vsoto okoli 35 milijonov dinarjev, ki so jih Mariborčani in okoličani žrtvovali v preteklem letu za vino, vinski mošt, pivo, žganje in druge alkoholne pijače.

Tisočake je jemal za aro

Na sledi za predrznim sleparskim lesnim trgovcem

Laze, 20. januarja

»Jutro« je poročalo, kako je zadnje čase sleparil po Zasavju predrzen lesni trgovec. Litijski gostilničar in lesni trgovec Vojko Šriber ga je prvi prijavil, saj je kupil od neznanca dva vagona oglja ter mu dal aro, ogelje pa je nato zamenjaval pričačeval. Neznani goljuf si je izposodil ime poštenega zasavskega trgovca Pavlina. Enako je goljuf osleparil še več ko ducat lesnih trgovcev po Zasavju, v Celju in Savinjski dolini. Naposled se je goljuf zglasil pri gostilničarju in lesnem trgovcu Brezniku v Lazah. Napravil je dober vtis. Ponudil je Brezniku vagon oglja in vagon kostanjevega lesa. Izdajal se je za lesnega trgovca Andrejaka iz Vintarjevca pri Šmartnem.

Kako pa ste se spomnili name? se je zanimal Breznik, ki mu je bil mož všeč, čeprav doslej še nista nikoli kupčevala. Možak je izpovedal, da kupčuje tudi s

Kresničani, ki so mu svetovali, naj stopi k Brezniku v Laze. Breznik in tujec sta se dogovorila zaradi cene in dobave. Breznik je oddel tisočak za aro. Ko pa je minil rok dobave, ni bilo ne lesa, ne oglja, ne opravičila. Seveda je zdaj Breznik brž dogonal, da ga je neznanec otcigal. Po Breznikovih poizvedbah se je odkrilo še več sleparij. Tako je v vrsti prizadetih tudi lesni trgovec Gavtroža iz Zadobrove pri Devici Mariji v Polju, ki ima zelo živahne trgovske stike z Zasavjem. Tudi sevnjski župan in lesni trgovec Trupej je prijavil, da je bil pri njem na pogled zaupanja vreden mož, ki je ponudil ogelje naprodaj. Neznaneec je dobil tisočak are, ogelja pa ni od nikoder. Orožniki so zbrali precejšen seznam lesnih trgovcev, ki so prizadeti od drznega sleparja. Oblastva so že našla prave sledove. Okrog nekega osumljenca se bolj in bolj zojuje mreža in je pričakovati, da bo slepar prav kmalu razkrinkan.

18 let s patrono v glavi

Posrečena operacija dr. Stanka Černelča v Brežicah

Velika Dolina, 20. januarja

Na Slovenskem je običaj, da pri raznih svečanih prilikah streljamo, bodi z možnarji, s puškami ali kakorkoli. Stara navada je, da tudi za božične praznike po naših vaseh pokajo možnarji; streljamo iz pušk in revolverjev. Ko je vse veselo in razigrano, se kaj redko pripetijo nesreče, včasih pa marsikdo svojo zabavo plača z življenjem.

Veselo je streljanjem iz revolverja so si privoščili pred osemnajstimi leti ravno za božič 1920 fantiči iz Male Doline. Med njimi je bil šestnajstletni Franc Bahčič, posestnikov sin iz Male Doline. Tudi on je vzel v roke star revolver kalibra 12 mm in začel streljati veselo in razigrano, da je zbudil občudovanje pri tovariših. Nabitih je imel pet patron. Prve štiri je v redu izpal. Ko pa je hotel sprožiti petič, je nastala zelo močna eksplozija v revolverju, ker brčkone zarjavela patrona ni mogla iz cevi. Revolver je razneslo na kosce in Bahčiču je ostalo v roki le držalo. K sreči v usodnem trenutku ni bilo nikogar v bližini, tako da posledice eksplozije ni občutil nihče razen težko ranjenega Bahčiča. V trenutku eksplozije se je zgrudil. Imel je še toliko moči, da je zaklical: »Joj, moja glava!« Tako je prišel k prijateljem in tovarišim in opazili so na desni strani lica zraven nosa odprto rano. Niso si vedeli raztolmačiti, ali je rana od udarca ali pa je morda krogla prebila kosti in šla v glavo. Seveda so prisotni takoj hoteli odpe-

rteti ranjenca v brežiško bolnico, da bi izvršili operacijo. Toda Bahčič je pokazal precejšnjo mero trme in ko se je dobro zavedel, kaj je, in je strah pošel, je odločno odbil željo sosedov, naj gre k zdravniku.

Rana se je počasi zacelila, toda Bahčič je vseeno vedno čutil, da ima nekaj pod kožo na desni strani lica. Misli je, da je krogla ali vsaj komad železa od revolverja, ker ga je zabolelo, če je pritisnil na tistem mestu. Drugače pa ni čutil prav nikakih bolečin. Ni ga oviralo pri govoru, niti pri jedi, tudi ni bilo kakih komplikacij.

Tako so minila leta. Odslužil je kadroški rok, se oženil, in se začel pečati s prodajo jaje, perutnine, sadija in drugega, kar je vozil na zagrebški trg; pa tudi Ljubljano je včasih jedla njegove lepe purane. S prekupevanjem se bavi še danes. Ni čudno, če je na svojo nekdanjo rano popolnoma pozabil. Točno po osemnajstih letih — nekaj dni pred zadnjim Božičem, pa je začelo lice nenadno otekati. Koža se je napela

Nikar se ne bojte...

Kožo Vam varujem jaz! Zato se Vam ni treba bati niti najslabšega vremena, če ste si popreči namazali kožo z Niveo. Zakaj samo Nivea vsebuje Eucerit, edino okrepčevalno sredstvo za kožo.

in podoba je bila, da nekaj sili ven. Ko je dodobra oteklo, se je čutil pod kožo železen predmet. In ta železni komad je začel potovati sem in tja pod kožo. Nekaj dni tako. Ko ga je Bahčič prav otipal, je vzel brivec in si sam prezel kožo, da bi železo spravil na dan. Spoznal je, da to ni krogla, marveč železna ploščica. Začel je sam z roko puliti ven toda ni šlo, ker je bila ploščica skrivljena. Moral je k zdravniku, ki je s spretno operacijo izvlekel ves komad. To je bil del patrone, ki

je pri eksploziji prodrl v meso, valovite oblike in dolg 2 cm ter širok 1 in pol cm. Ta komad, ki ga je Bahčič nosil točno 18 let v svoji glavi, je sedaj v njegovem žepu in ga z veseljem kaže radovednežem. Zanimivo operacijo je izvršil dan pred Božičem, točno po 18 letih, brežiški zdravnik g. dr. Stanko Černelč, sreski sanitetni referent. Bahčič ojašan neprijetnega bremena, bo lahko zdaj nemoteno nosil purane, kokoši, sadje in jajca iz Velike in Male doline na zagrebški trg. —an.

V skladišču tihotapcev

Odkritje finančnih organov na Pobrežju pri Mariboru

Maribor, 20. januarja.

Tihotapstvo ob naši severni meji še vedno bohotno cvete, četudi je neudrudno prizadevanje naših finančnih organov kronano z lepimi uspehi. Toda naši tihotapci so organizirani v posamezne vedno znova sručene skupine, ki oskrbujejo prenos tihotapskih predmetov preko meje v notranjost države, zlasti v Zagreb, kjer je glavno stekališče tihotapskega blaga.

Mariborska finančna kontrola je bila v zadnjem času točno poučena o delovanju in zbiranju neke tihotapske skupine na Pobrežju pri Mariboru. Zaupne poizvedbe so dale povod, da se je vodstvo mariborske finančne kontrole odločilo za energičen naskok na Pobrežje. Sinoči so kontrolni organi izvršili temeljito preiskavo pri posestniku Josipini Standerkerjevi, ki stanuje v Nasipni ulici 84 na Pobrežju. Hišna preiskava je bila brezuspešna.

Ker pa so bili kontrolni organi po svo-

jih opazovanjih prepričani, da je Standerkerjeva v stikih s tihotapci, so vso noč stražili hišo ter izvršili davi ponovno hišno preiskavo. V stanovanju niso našli nobenega sledu za tihotapskimi predmeti. Ko pa so pretaknili vse kote hleva, so izkopali iz gnoja precejšnjo količino vtihtapljenega blaga. Iskali pa so še naprej. Sledovi so vodili na dvorišče. Tukaj so našli na dvorišču zakopane nadaljne množine vtihtapljenih predmetov, ki so bili zakopani izredno spretno, da je vodila pot preko zakopanega blaga.

Finančni organi so zaplenili skupno 133 vžigalnikov, 30 zavojev igralnih kart in več kilogramov saharina ter kreslinih kamencev. Kazen bo znašala okoli 150.000 dinarjev.

Josipino Standerkerjevo so po preiskavi zasilili. Izpovedala je, da ne ve, kako je vse to prišlo v njen hlev in v zemljo njene dvorišča. Finančni organi nadaljujejo preiskavo.

Ogromen izrastek na telesu

je neki ženski odstranil dr. Uzelac v Novem Sadu

Novi Sad, 20. januarja

Novosadski zdravnik dr. Slavko Uzelac, znan po svoji pomladitveni operaciji, je te dni zbudil novo senzacijo, ker je neki kmetici odstranil nič manj kakor 25 kg težak izrastek. K njemu je prišla 30letna kmetica Smilja Gostojičeva iz Zablja. Pred kakšnim letom se ji je pojavila na hrbtu oteklina, za katero se kmetica ni dosti brigala. Takrat je kmetica tehtala 70 kg, nato je začela naglo hujšati, a vendar na teži ni izgubila niti grama. Hrbet in pleča so ji bolj in bolj otekali. Zadeva je bila tembolj zapletena, ker je bila Smilja v blagoslovljenem stanju.

Pred petimi meseci je Smilja porodila sina, ki je navzlic materini bolehnosti krepak in zdrav. Po porodu pa se je oteklina še posebno povečala. Žile so se razširile, koža je počila, olajšanja pa ni bilo. Strahoviti otek je obetal ugonobiti nesrečno žensko. Šla je iskat pomoči k dr. Uzelcu in ta se je odločil za temeljito operacijo. V dveh in pol uri je odstranil oteklino. Izrastek je po operaciji tehtal celih 25 kg. Enakega pojava naš zdravniški svet še

ne pomni. Saj so največji izrastki te vrste težki kvečjemu 10 do 12 kg. Seveda je dr. Slavko Uzelac spravil odstranjeni otek v špiro. Smilja Gostojičeva se po operaciji počuti prav dobro. Je mati šestih otrok, ki so bili zelo v skrbeh zanjo. Počasi spet pridobiva na moči in živahnosti in nima prav nobene vročine po operaciji. Tako je torej upani, da se bo ta nenavadna zadeva srečno iztekla.

Pomladitvena afera dr. Uzelca in dr. Kolesnikova pa je spet pred sodiščem. Kakor smo svoj čas poročali, sta oba zdravnika pomladila nekega Beograščana s pomočjo žleze mladega novosadskega delavca Rada Marića. Pred sodiščem v Novem Sadu sta bila oba zdravnika oproščena. Zadeva pa je šla dalje pred kasacijsko sodišče, ki je ugotovilo, da gre za pravno zadevo, s kakršno se jugoslovansko pravosodje še ni bavilo. Ponovno je bilo treba preiskati stanje Rada Marića od strani vrhovnega zdravstvenega sveta, ki je ugotovil, da zdravniški poseg obeh zdravnikov ne bi bil kazniv, če ne bi bil Marić zdaj nekoliko pohabljen.

Novo Justinovo delo

Spominske, jubilejne listine slikarja grafika Ela Justina smo že ponovno občudovali. Topot nas je umetnik presenetil, lahko rečemo, z doslej največjo, najkrajšo izdelano umetnino te vrste.

Odbor kmetijske posojilnice vrhniške okolice, ki je delo naročil, pa industrijsalec g. Josip Lenarčič, ki bo kot častni član omenjenega zavoda z umetnino izredno počaščen — vsi so lahko zadovoljni za presenetljivo skrbno izvršeno listino.

Na zgornjem listu je do največje potankosti in z večjim opazovanjem upodobljen pogled na Vrhniko z razgledne točke nad Močilnikom. Cankarjev rojstni kraj s farno cerkvijo sv. Pavla, ponizno konico sv. Lenarta, belo golobico sv. Trojice in gorskim zaledjem stopa izredno živo pred očmi. V mogočnem zavoji pelje skozi kraj »bela cesarska cesta«, v ospredju je opomba Cankarja, da se na tem podnožju začneja Kras. Na kraju krasi lepo umetnino tipična ladja Argonavtov, grb stare Vrhniške.

Spodnji list dopolnjuje umetniško izdelano besedilo posvetila, v katerega je umetnik skrbno vpletel pogled na Lenarčičovo domaćijo. Patron sv. Jožef, grb združbe in tovarna prispevajo k pestrosti listine, ki bo dragoceno dopolnilo redko lepih umetniških zbirk na naših domovih.

Umetnina, dovršen v tušu in akvarelu, cialki znatno povečan, vzorno izdelan tloris Vrhniške z letnico otvoritve železnice. Umetnina dovršena v tušu in akvarelu, je vdelana na rjavo črno paspartu in vstavljena v razkošen, zlat baročni okvir. V Tiskovni zadrugi bo razstavljena do srede. Z njo smo Slovenci dobili svojevrstno dragocenost, kakršna naj bi našo zemljepisno in etnografsko pestro zemljo oktila še marsikje.

MONUMENTALNI FILM — BISER FRANCOSKE PRODUKCIJE!

NAJGANJLIVEJŠI LJUBAVNI ROMAN PRETEKLOSTI! — Ta prekrasni film se godi v Benetkah, v Petrogradu, na morju itd.

Katarina Velika — najmočnejša ruska carica je iz ljubosumnosti obsodila na smrt grofa Orlova — »vojega ljubimca in lepe kneginjo Tarakanovo — svojo rivalinjo.

Kneginja Tarakanova

PIERRE R. WILLM, ANNIE VERNAY in SUZY PRIM.

KINO UNION

Premiera! Danes ob 16., 19. in 21. uri!

Našim naročnikom!

Vsak »Jutro« naročnik, ki nenadoma utrpel nezgodo in ima ta nezgoda za posledico smrt, je zavarovan pri Zedinjeni zavarovalnici v Ljubljani za znesek

din 10.000

Ker imajo pravico do takega zavarovanja le tisti, ki naročnino v redno plačujejo,

naprošamo

vse one, ki so z naročnino v zaostanku, naj uporabijo poštno položnico, ki je bila priložena novoletnemu »Jutru« in naročnino čimprej nakažejo.

Naročnike, ki so v zaostanku še na lanski naročnini, pa prosimo, naj nam jo takoj nakažejo, da jih bomo lahko uvrstili v vrsto redno plačujočih. Le na podlagi takojšnjega vplačila, si bodo zopet pridobili pravico do nezgodnega zavarovanja.

Zahtevajte naše položnice! Poravnajte naročnino!

UPRAVA »JUTRA«

Domače vesti

Odbor Zveze kulturnih društev v Ljubljani, izvoljen na občnem zboru 15. t. m. se je na svoji prvi seji konstituiral tako: I. podpredsednik dr. Bajč Stojan, II. podpredsednik ravatelj špicar Jakob, I. tajnik Verbič Dušan, II. tajnik Bučar Vekoslav, blagajnik direktor Dolar Simon, gospodar inž. Zajec Slavko, načelnik predavateljskega oddelka Bučar Vekoslav, dramskega ravatelj špicar Jakob, propagandnega Janežič Jelo, narodno-obrambne ga in tiskovnega dr. Bajč Stojan, knjižničnega Tonja Ivan, prireditvenega in mladinskega Zorc Rudi. Predsednik zveze je kakor že javljeno profesor Fran Jeran.

Vabilo društvom in organizacijam. Najrazličnejša stanovska, kulturna, gospodarska in dobrodelna združenja uporabljajo poletni čas za to, da na velikih zborovanjih, anketah, konferencah, izletih in shodih poglobljajo svoj program, utrjujejo stanovsko zavednost in širijo svoje kulturne, gospodarske in socialne težnje. Zbirajo sile, da jih utrjujejo v borbenosti in vztrajnosti, da obujajo vero v svoje ideale in jim z novimi sredstvi iščejo novih poti širjenja. Ljubljanski velesejem bo letos od 3. do 12. junija. Uprava velesejma vabi društva in organizacije, da prelože svoje za letošnje nameravane prireditve v ta čas.

Opozorilo na zanimivo predavanje. Ljubljanska radijska postaja bo drevi ob 19.30 oddajala v nacionalni uri predavanje strokovnega učitelja in publicista g. Rudolfa Dostala o Skofji Loki, nekdanji po-
sesti brižinskih škofov.

**Pri ljudeh visoke starosti, ki trpe na nerednem iztrebljanju, nudi čisto naravno »Franz-Josefov« grenčica užita redno 3-4 žlice dnevno skozi 8 dni, za-
lehtje čiščenje in s tem trajno olajšanje. Zahtevajte povsod Franz-Josefovo vino!**
Ogl. reg. 8. br. 15. 485-35

Istrani gradijo svoj dom v Zagrebu. V Zagrebu živi nad 6000 Istranov, ki so v hudihi časih zapustili svoje domače kraje in se naselili v raznih krajih države. Največ jih je v Zagrebu, a večina stanuje na Trešnjevki, kjer je cela istrska kolonija. Istrski rojaki v Zagrebu imajo tudi svojo organizacijo, ki je že pred leti uvedla akcijo za gradbo istrskega doma. Ta dom, ki stoji v sredini kolonije na Trešnjevki, je zdaj že pod krovom in bo postal središče družabnega in kulturnega življenja istrskih rojakov v Zagrebu, kakor hitro bo zbrala organizacija vsa potrebna denarna sredstva za njegovo dovršitev in opremo.

Novi grobovi. V Leončiču v Ljubljani je preminila gospa Amalija Koutny, soproga znanega trgovca z železnico Odo-
na Koutny v šiški. Bolehala je več let in iskala zdravja vse povsod, toda vse prizadevanja zdravnikov, da bi komaj petdesetletni gospe podaljšali življenje, je bilo zaman. Gospa Amalija izhaja iz znane Povšetove rodbine iz Štepanje vasi. Zapustila je globoko užaloženega soproga, s katerim sta živela trideset let najlepše zakon-
sko življenje. Pogreb blage gospe bo v ne-
deljo 22. t. m. ob 4 popoldne iz mrtvaške veže sanatorija Leoninam na Stari po-
ti. — V Ločah pri Polčanah je umrla gospa Marija Lah, soproga železn. zvanč-
nika v pokroju. Pokopali jo bodo jutri ob 10. — pokojnima blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

BOUVIER
VINO V STEKLENICAH
GORNJA RADGONA

**V smrtni nevarnosti je bilo 120 rudar-
jev.** V mostarskem rudniku se je v ne-
kem rovu villa voda, ki je kmalu zalila
tudi stranske rove, in je bilo okrog 120
delavcev v smrtni nevarnosti. V nekate-
rih rovih je bilo toliko vode, da so se mo-
rali delavci reševati s plavanjem, drugod
pa so se pravočasno delavci dosegli dvigala
ter tako zapustili zalite rove.

**Pred otvoritvijo nove važne železni-
ške proge.** Po dolgih letih dela, zastoja,
raznih afer in razprav pred sodiščem bo
v začetku marca otvorena nova železni-
ška proga Požarevac—Kučevo. Prometu
so jo namenjavali izročiti že v prvih dneh
letošnjega leta, a to so preprečili »nežni
zamezi. Z novo progo bo odprta ljubite-
ljem narave prelepa okolica Kučeva in su-
tam že zdaj organizira nova postojanka
planinskega društva.

Nenavadno tople vreme je zavladalo
v nekaterih pokrajinah V četrtek opoldne
je bilo v Banjaluki 20 stopinj nad ničlo
V Bosanski krajini tudi najstarejši ljudje
ne pomnijo toliko toplote sredi zime na
Dravi ni več ledu in so vsi plovni objekti
zapustili svoja prezimovališča. Po Dunavu
plavajo ogromne količine ledu, ki se je
prej strnil pri Berdanu in Aljmašu. Du-
nav je zdaj že za dobra 2 m nad normalo.

Železniška proga Ustiprača—Foča. Le-
tošnje leto bo dalo našemu železniškemu
prometu več novih važnih železniških prog
Poleg proge Požarevac—Kučevo, ki bo iz-
ročena prometu v začetku marca, ter pro-
ge Kraljevo—Čačak, ki je del velike proge
Banjaluka—Kraljevo, bo letos dovršena tu-
di ozkotirna železniška proga Ustiprača—
Foča, ki bo del proge Beograd—Sarajevo—
Foča—Gacko—Bileća. S to progo bo znatno
skrajšana zveza Beograda z morjem, oko-
lica Gacka pa bo imela velike koristi
od te nove, težko pričakovane železniške
zveze.

Novo planinsko zavetišče v Bosni. Planinarstvo se v Bosni in Hercegovini
lepo razvija in te dni je sarajevska po-
družnica planinskega društva »Bjelasi-
ca« dovršila svoj planinski dom pod Velikim
Velincem (2117 m) na Čvrtnici plani-
ni. Od železniške postaje Jablanica na
progi Sarajevo—Mostar je do novega pla-
ninskega doma 8 ur hoda. V zadnjih letih
so alpinisti radi obiskovali planino Čvrtni-
co, od koder je krasen razgled, a vsi so
težko pogrešali primerno zavetje. Z novim
planinskim domom bo Čvrtnica uvrščena
med najbolj obiskane planine Bosne in
Hercegovine.

Likvidacija 250 let starega čeha. Pred
stoletji so že imeli obrtniki raznih strok
svoje organizacije in so se take organizaci-
je imenovali čehi. Nekaj čehov se je še
do danes zaradi stare tradicije obdržalo v
Varaždinu in je bil med njimi najstarejši
čevljarški čeh, ki pa je v zadnjem času
šel samo še nekaj članov. Zaradi hude
konkurence, ki jo dela čevljarški obrt in-
dustrija, so prišli vsi stari čehovski moj-
stri v tolike gmojne težave da niso mogli
več služiti tradiciji s plačevanjem prispevkov.
Te dni je bilo sklenjeno, da se
250 let stari čevljarški čeh likvidira ter
vsa njegova imovina razdeli članom. Ta
imovina pa ima samo zgodovinsko vred-
nost, ker obstoja iz stare čehovske zasto-
ve, čehovske skrinje z raznimi dokumenti
in iz starinskih vrčev. Člani likvidnega
čeha bodo vse te starine prepustili mest-
nemu muzeju.

Preiskava živil na zagrebških tržiščih. Kemični laboratorij zagrebškega tr-
žnega nadzorstva je bil pred tremi leti
znatno razširjen in je zdaj kos svojih veli-
kih nalogi. Poleg laboratorija pri tržnem
nadzorstvu je na glavnem kolodvoru po-
sebna postaja, pomožni laboratorij pa je
v trzinu na Branimirovi ulici. Statistika,
zaključena z lanskim letom, navaja ke-
mične preiskave 12.526 raznih vrst živil.
Pri tej preiskavi so ugotovili, da nad 41
odstotkov pregledanih živil ni odgovor-
ja lo zdravstvenim in tržnim predpisom.
V laboratoriju so pregledali tudi razna kos-
metična sredstva in ugotovili tam najraz-
ličnejše, v mnogih primerih škodljive po-
tvorbe, dalje se našli »črno kavo«, na-
pravljeni iz praženega graha, ter mine-
ralno vodo, napravljeno s pomočjo vodo-
vodov in Jadranskega morja. V mleku so
našli dosti vode, mlečni izdelki pa so bili
v mnogih primerih zmešani s krompirjem
in moko.

Velika ciganska svatba. V vasi Vrbani-
ju blizu Brčkega je cigan Dujo Nikolič,
ki ima v vasi dve hiši, hotel oženiti svo-
jega 11letnega sina z neko 11letno cigan-
sko mladenko. Stari Nikolič je prošil za
cerkveno poroko, katero pa je paroh od-
klonil, ker sta zaročenca premlada. Po-
roke pa vendarle niso odložili in priredili
so jo po stari ciganski tradiciji. Na sva-
tovanje so bili povabljeni vsi člani obeh
ciganskih družin, po vasi pa je razpos-
tavljal Nikolič tudi svoje ljudi, ki so vse mi-
moidece vabili k pogostitvi. Veselo so se
gostili kar tri dni in ko so se razhajali,
je stari Nikolič obljubil, da se bodo sešli
čez nekaj let, ko se bo njegov sin lahko
poročil tudi v cerkvi.

Pozor na rumene britvice! Med tisoči
britvic se pojavlja že del časa vedno več
rumenih in prav pozlačenih britvic. Barva
je zakonsko zaščitena. Ne samo idealno,
temveč tudi največkrat se lahko brijeje
s Konbinos britvicami.

Iz Ljubljane

Osnutek ljubljanskega mestnega
proračuna za l. 1939/40 je od danes dalje
do vključene srede 25. t. m. na osnovi do-
ločila § 117 zakona o mestnih občinah
med uradnimi urami razgrnjen v vratar-
jevi sobi v pritličju mestnega poglavar-
stva. Vsak ljubljanski občan ima k osnut-
ku proračuna pravico staviti svoje pri-
pombe, ki jih je treba predložiti mestne-
mu poglavarstvu v dnevih, ko je proračun
razgrnjen.

V počaščenje pokojnega očeta prof.
dr. Antona Dolinarja je namesto venca na
njegovo krsto daroval učiteljski zbor mest-
ne ženske realne gimnazije 260 din, uč-
teljski zbor in gojenke gospodinjke šole
»Mladika« pa 250 din za reveže v cukrar-
ni. Mestno poglavarstvo se dobrotnikom
najlepše zahvaljuje. Počastimo rajne z do-
brimi deli!

Akademski Jadranski straža ima
danes ob 20 redno plesno vajo v dvorani
Trgovskega doma. Vodi Jenko, igra Ada-
mič-jazz.

SENZACIJA! Jubilejni šlager Metro
produkcije! — Največji letalski film
v zgodovini kinematografije!
Junaki med nebom in zemljo!

CLARK GABLE MYRNA LOY

Premiera KINO MATICA 21-24

VRAGI NEBA

SPENCER TRACY

Danes ob 16., 19. in 21. uri!

Železniškim upokojevcem članom
bolniškega fonda. V svrhu revizije član-
stva pri bolniškem fondu državnih promet-
nih ustanov poziva Društvo železniških
upokojevcov vse železniške upokojece, ki
so zavarovani pri bolniškem fondu, da se
javijo pri svojih edinicah. S seboj je pri-
nesti članski list bolniškega fonda. Za
otroke, stare nad osemnajst let, ki se šolajo,
pa šolsko potrdilo, odnosno dijaško
knjižico. Termin za Ljubljano, glavno po-
stajo, je od 23. do 28. t. m. Obtem se po-
roča društvo vsem onim upokojevcem, ki
naročajo režijski premost v računski pi-
sarni na glavni postaji v Ljubljani, da pri
naročilu prinesejo s seboj odrezke o pre-
jemanju pokojnine.

Lutkarski odsek Osekolovenske
Obce v Ljubljani, ki pod večjim vodstvom
mojstra Skrušnega že polnih 15 let uspe-
šno deluje na polju lutkarstva, in ki je bil
med prvimi propagatorji te svojevrstne
umetnosti v Ljubljani, bo priredil v ne-
deljo 22. t. m. ob 15. v Narodnem domu igr-
o »Robinson Crusoe«. Zelo lepa oprema,
učinkovita inscenacija in realistična igra
bodo sigurno zadovoljile kakor malega ta-
ko odraslega gledalca.

Šentjakobsko gledališče ponovi
drevi in jutri zvečer Haškovega »Dobrega
vojaka Svejka«. Delo je genialen protest
proti vojni, imperializmu in šovinizmu, ki
ravno v današnji dobi znova dviga svojo
glavo in grozi človeštvu ponovno pripravi-
tvi krvavo kopel. Rezervirajte si vstopni-
ce v prodaji od 10. do 12. in od 15. do 17.
ter eno uro pred pričetkom predstave.

**Redni občni zbor krajevnega odbo-
ra Aero-Kluba »Naša krila«** bo dne 9. fe-
bruarja v prostorih Avto-Kluba, Kon-
garni trg ob 20. uri. Redni občni zbor
oblastnega odbora bo istom dne 16. fe-
bruarja ob 20. uri. Samostojni predlogi
morajo biti predloženi 15 dni pred občnim
zbom.

Filozofsko društvo v Ljubljani pri-
redi danes ob 18. v miniralistični predavali-
nici na univerzi predavanje o temi: Slutnja
in intuicija. Predaval bo g. dr. Emil Hro-
vat. Vabljeni vsi, ki se zanimajo. Vstop
je prost.

V ljubljanski evangelijski cerkvi bo
imel jutri ob 10. službo božjo g. pastor
dr. Gerhard May iz Celja. Pastor Schaffer
pa bo imel ob istem času službo božjo v
Celju.

Mestno zdravniško dežurno službo
bo opravljali dnevi od 20. do ponedeljka do
8. ure zjutraj mestni višji zdravnik dr.
Marjan Ahčin, Korytkova ulica št. 18. te-
lefon št. 36-24.

CMD

družabni večer s plesom
danes v soboto 21. t. m. v Kazini
obлека promenadna

Vse za letalstvo navdušene ljudi,
predvsem pa našo mladino, bo presenetil
težko pričakovani film velikega formata
iz jubilejne Metro-Goldwyn Mayer pro-
dukcije »Vragi neba«, ki ga od danes dalje
predvaja kino Matica v Ljubljani. Kakor
pove že naslov, poteka drzno dejanje med
nebo in zemljo, med neprestanimi po-
divi in akrobacijami teh jeklenih kon-
dorjev, ki so postali sen in simbol naše
dobe. Razburljivi prizori katastrof, pre-
pleteni z ljubkimi momenti ljubavne igre
dveh pilotov, prijateljev in tekmecev za
isto dekle, so napravili iz teh dovršenih
scen enega največjih letalskih filmov sploh.
Glavni junaki in glavni »vragi neba«:
Clark Gable, Myrna Loy in Spencer Tra-
cy jamčijo, da bo vsak obiskovalec — ne
samo mlada generacija — prišel na svoj
račun. Zaradi velikega povpraševanja si
rezervirajte vstopnice že v predprodaji!

Kontumak psov in mačk uklenjen.
Ker je od časa, ko je bila ugotovljena ste-
klina pri psu neznanega lastnika, minulo
že 3 mesece in se do danes v področju me-
sta Ljubljane ni pojavil noben nov primer
stekline, ukinja mestno poglavarstvo v
Ljubljani z 21. januarjem 1939. na podla-
gi zakona o odvračanju in zatiranju žival-
skih kužnih bolezni in tozadevnega pravi-
la k kontumak psov in mačk, ki je bil
odrejen dne 21. oktobra 1938.

Za največje v cukrarni je poda-
ril stavbenik g. Emil Tomazič 2.000 din.
Velikodušnemu darovalcu izreka mestno
poglavarstvo najlepšo zahvalo.

Še enkrat tramvajsko postajališče
na Viču. Menda ni napravila še nobena
stvar na Viču večje in trajnejše nevolje,
kakor premetitev končne tramvajске po-
staje. O tem bi odločujočim članom vodo-
stva maloželezniške družbe najbolje vede-
li povedati tramvajski uslužbenici. Ni po-
stanka in ni odhoda na tem postajališču,
da ne bi potniki znesli svoje nevolje nad
sprevidnikom in voznikom, kista seveda
brez krivde. Če tudi so uslužbenici sami pre-
pričani o neumnosti te premetitve, jim
vendarle še preseda to neprestano razbur-
janje potnikov, tem bolj pa preseda potu-
jočemu občinstvu svoje glavno stališče ma-
loželezniške družbe, ki nič ne kaže dobre
volje, da bi ustregla željam in prošnjam
prav vseh potnikov, ki se poslužujejo te
proge. Vodstvo maloželezniške družbe naj
bi se vendar enkrat samo prepričalo, da
premetitev postajališča ni niti iz gospe,
darskih, niti iz praktičnih razlogov ute-
meljena in da ni nikomur, najmanj pa
družbi sami, v korist — če izvajamo se,
veda gostilničarje, ki pa pri taki javni
ustanovi ne morejo priti v poštev. Naj
pusti maloželezniška družba stranišče in
pesek, kjerkoli hoče — to se nas potnikov
ne tiče, — ali naj dovolji, da vozi tram-
vaj vsaj do Kodelove hiše, če že do Pi-
ratove ne sme. — da bo čakajoči voz vi-
den z vseh treh cest. Da je ta naša prošnja
in želja upravičena, naj tolačici vodstvu
preglednik maloželezniške družbe g. Seti-
na, ki stanuje baš na križišču prizadetih
cest in ki je gotovo vestransko verodo-
stojen.

Preseljevanje ljubljanskih trgovin,
vzroki in posledice. Kakor vsa ostala me-
sta v državi, tako je tudi Ljubljana dobi-
la po vojni sorazmerno precej novih hiš
in palač z modernimi zgrajenimi trgovskimi
lokalii. Z naraščajočim številom prebiva-
lstva, ki se je po večini vselilo v te nove
zgradbe, se je takoj tudi pokazala potre-
ba zasedeti v teh zgradbah trgovske loka-
le, da se prebivalcem novega okraja, vze-
mimo današnjega trgovskega središča nu-
di udobnost pri nakupovanju vsakdanjih
življenjskih potreb. To okolnost je pravilo
pomoval tudi trgovski naraščaj, zaradi
česar opazujemo v Ljubljani po vojni če-
dalje več novih trgovskih podjetij, ki so
se deloma novo ustanovila, deloma pa pri-
selila iz bližnje ali dalnje okolice v Ljub-
ljano. Znano je, da trgovina v Ljubljani
ne procvita od tujkega prometa in da so
se trgovski lokalii v Ljubljani pomnožili
v majhnem nesorazmerju s prirastkom
ljubljanskega prebivalstva. Za torej je tu-
di logično, da je imel porast trgovin mo-
čan vpliv deloma na ceno blaga, deloma na
množino konzuma posameznega obrata,
kar so občutili prvenstveno obstoječe sta-
re trgovci. Da si polšeje izhoda iz tega
stanja, so se posamezne teh trgovin začele
preseljevati iz kraja v kraj, pri čemer
pa niso imele na umu ljubljanskega kon-
sumenta, ki po dobrem preudarku išče
vselej in povsod, tudi v starem delu me-
sta, le dobro blago, ki ga more plačati po
svoji kupni moči, ne oziraje se na nov ali
star lokal iz tega ali onega dela mesta.

Iz Celja

Zadnja pot Tajke Justinove. V če-
trtek popoldne je izredno velika množica
spremljala tragično umrlo Tajko Justinovo
na njeni zadnji poti. Ob 15. je krenil dolg
pogrebni sprevod upred hiše žalosti v
Ulici dr. Gregorja Jerjava po Prešernovi
ulici in Kerkovi cesti do Glazije. Na čelu
pogrebne spreveda so stopali dijaki in
dijakinje trgovske šole z venci, za duhov-
nikom in avtofurgonom s krsto so se raz-
vrstili rodbina in ostali sorodniki pokoj-
ne, zastopniki oblastev, šol, denarnih za-
vodov korporacij in društev ter mnogo
druga občinstva iz Celja in drugih kra-
jev. Od Glazije so prepeljali truplo na po-
kopališče v Grizah, kjer so ob prisotnosti
svojcev in številnega občinstva položili ne-
pozabno pokopnico k zadnjemu počitku.

Kazetava karikaturna Kondorja
v Celju. Znamo slovenski karikaturist Ladi-
slav Kondor, ki je prepotoval skoraj že
ves svet in karikiral tudi številne odlični-
ke, bo otvoril v četrtek 26. t. m. v Celj-
skem domu razstavo svojih del.

Zanimivo predavanje o Bolgariji.
Jugoslovensko-bolgarska liga v Celju je
priredila v četrtek zvečer v polno zasede-
ni veliki dvorani Narodnega doma preda-
vanje o vstih iz Bolgarije. Predaval je
tajnik ljubljanske lige g. Vekoslav Bučar.
Predsednik celjske lige g. Ivan Prekor-
šek je v začetku pozdravil predavatelja in
številno poslušalstvo, ter poudaril važnost
in potrebo, da obračamo Jugoslovenci v se-
dajših časih svoje poglede v bratske slo-
vanske države, med katerimi je tudi Bol-
garija, s katero nas veže še mnogo več
nego samo pakt večnega prijateljstva.
Gosp. Bučar je v zanimivih izjavah
prikazal poglede jugoslovenskih idealistov
na bratsko Bolgarijo in na bolgarski na-
rod ter na veliki cilj ustanovitve Velike
Jugoslavije od Triglava do Črnega morja
in od Subotice do Soluna. Številni posluš-
alci so se oddolžili predavatelju za lepa
in poučna izvajanja z navdušenim odo-
bravanjem in živahnimi aplavzi.

**Strokovni tehnični tečaj Gasil-
ske** zajednice bo od 24. do 28. t. m. v gasil-
skem domu v Celju.

**Koncert dijakov Kromatičnih harmo-
nik** bodo priredili dijak iz Celja in Pu-
ja jutri, v nedeljo, ob 16. v celjskem gla-
dališču. Čisti dobiček koncerta je namen-
jen Dijaški kuhinji v Celju. Udeležite se
tega zanimivega in svojevrstnega koncer-
ta v čim večjem številu!

Pregled motornih vozil za mesto
Celje in celjski srez bo v soboto 28. t. m.
od 8. zjutraj dalje pred mestno garažo na
Sp. Lanovcu. Lastniki motornih vozil, ki
še niso prijavili svojih vozil v registracijo,
naj to storijo čimprej.

Karmahova knjiga v angleščini. V
kratkem bo izšla v založbi Buramos v
New Yorku v angleškem prevodu Fran-
ca Dewitta knjiga znanega celjskega
grafologa F. T. Karmaha pod naslovom
»Experiments with handwriting of psy-
chology«. Gosp. Karmah je svojo knjigo,
ki je izšla v hrvaščini za angleški prevod
predelal in izpopolnil ter ji dodel analize
rokopisov znanih evropskih državnikov.

Požig v Pečovju. Pred petletanskim
senatom okrajnega sodišča v Celju se je
včeraj nadaljevala pred kratkim prelo-
na razprava proti 43-letni posesnici An-
toniji Ožkovi iz Pečovja pri Tebarju in
32-letnemu delavcu Jakobu Dobrišku iz
Pečovja, ki sta bila obtožena, da sta 8.
avgusta 1937 zažgala hišo Antoneje Ož-
kove in s tem tudi spravila tri otroke Ož-
kove, ki so spali v senu na podstrešju, v
smrtno nevarnost. Obtožnica je zagovarjal
odvetnik g. dr. Ernest Kalen. Priče so
izpovedale v glavnem razbremenljivo za
oba obtoženca. Sodišče je oba obtoženca
oprostilo.

Velikantstvena filmska revija temperamentne vsebine in razkošne izvedbe
V ZARJI SLAVE BERGMAN, ERNST FRITZ FÜRBRINGER
Razkošne balet, divni ples, očarujoča glasba in izvrstni šlagerji! Sodeluje nad 50
priznanih filmskih umetnikov, sloveči R. Hiltnerjev balet in mnoge druge svetovne
artistične skupine!
KINO SLOGA, tel. 27-30 ob 16., 19. in 21. uri!

Iz Maribora

Predavanje dr. Štamparja v Ljudski
univerzi. V četrtek je predaval bivši na-
čelnik v ministrstvu za narodno zdravje
dr. A. Štampar v nabito polni dvorani Ljud-
ske univerze o svojih prezanjnih do-
življajih in vtisih, ki si jih je nabral na
Kitajskem v teku triletnega delovanja pri
organizaciji higijenske službe. Pozdravne
besede je spregovoril predsednik inž. Ku-
kovec. Odlični predavatelj je v zgoščenih
orilih zajel podobo Kitajske in njenega
življenja. Napovedal je, da se bo v svojem
drugem predavanju dotaknil vzrokov se-
danje kitajske-japonske vojne. Izvajanja
je pojasnjeval s številnimi lepimi slikami.
Številno občinstvo, med katerim so bili
skoraj polnoštevilno zbrani mariborski
zdravniki, se je s toplim pritjevanjem, za-
hvalilo predavatelju.

**Občni zbor Zveze Maistrovih bor-
cev v Mariboru.** Pristop k občnemu zboru
Zveze Maistrovih borcev v Mariboru v ne-
deljo 5. februarja ob pol 10. dopoldne bo-
do imeli samo oni člani, ki se bodo izka-
zali a potrdili in legitimacijami, da so po-
ravnali vso članarino do leta 1939.

Tragična smrt inženjerja Ljubca.
Včeraj smo poročali o skrivnostnem po-
slovljenem pismu 28letnega inženjerja An-
tona Ljubca iz Ribniškega sela I. V pismu
je napisal, da gre v smrt. Včeraj popoldne
pa so ga našli v Betnavskem gozdu obe-
nega nekega mladenčca. Na podlagi doku-
mentov, ki jih je imel pri sebi, sodijo, da
je identičen s pogrešanim inženjerm. Kaj
je nesrečnega spravilo v obup, ni znano.

»Avtomelody« v glavnih vlogah. V
vodilni vlogi te zelo romantično zapletene
dramske reportaže, katere premiera bo v
kratkem nastopi V. Skrbnišek. Vlogo nje-
govega tovariša Kenta je prevzel Nakrest.
Kot glavna junakinja, milijonarjeva hčer-
ka Ethel, se predstavi Majda Skrbniškova,
va, v vlogi Mije pa nastopi Starčeva.

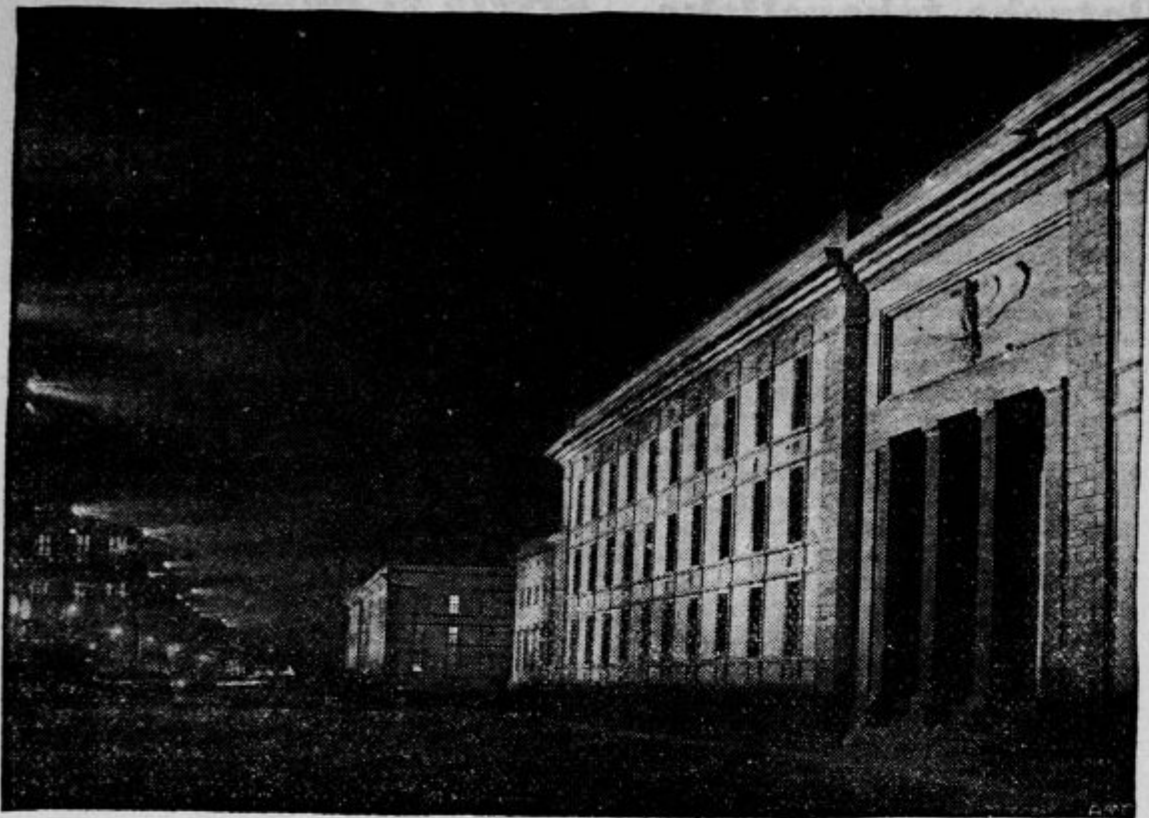
Rotovski novice. Župan je sklical
prvo letošnjo sejo mestnega sveta za če-
trtek 26. t. m. ob 18. v mestni posveto-
valnici. Dnevni red obsega: poročilo pre-
sednika mestne občine, volitev članov
mestnega disciplinskega sodišča prve stop-
nje za leto 1939, volitev gradbenega od-
bora za leto 1939, poročilo finančnega od-
seka o proračunu mestne občine za leto
1939/40 ter oporocitev stanovanjskih pro-
storov v novih zgradbah kanalščine in vo-
darine.

Autobusna proga Studenci je zara-
di s'abe Ruške ceste preložena tako, da
vozi avtobus z Glavnega trga čez Kralja
Petra trg po Valvazorjevi, Smoletovi,
Tovrniški in Kerkovi ulici ter naprej po
stari poti. Postajališča so sledeča: Kral-
ja Petra trg—Ruška cesta, Frankopano-
va—Valvazorjeva, Rajčeva—tovorno skladi-
šče, kolodvor—Studenci, Cankarjeva—de-
lavnica. Postaje na ostalem delu proge
do konca Studencev ostanejo kakor do-
slej.

Včerašnji ribji trg je bil precej do-
bro založen. Prodajali so sardelice po 10,
sardone po 20, barbone 28, mole 20, ka-
majje 24, palamide 16, cipje 18 din za kg.

Sumljiva debelost. Stražnik se je
zdel sumljiva debelost neke ženske, ki jo
je srečal na Vojašniškem trgu. Izkazalo
se je, da skriva ženska svežo telečjo kožo,
ki jo je trgovec Vošnjek spoznal za svojo
last. Sedaj polzevedujo za tatom.

Kancelarjeva palača v Berlinu

Del pročelja nove palače nemškega kancelarja Hitlerja. Palača spada med najlepše gradbene izdelke novega nemškega stavbarstva

Muhasto podnebje

Silen mrz v Sibiriji, neodoljiva vročina v Avstraliji

Med tem ko vladajo v Vzhodni Evropi, posebno pa v Sibiriji v zadnjih dneh ledenih temperature in je zavzel tako zvan mrzlotni tečaj okrog Verhojanskaja najhujše oblike, vlada v Avstraliji, zlasti v državi Viktoriji in v Novem Južnem Walesu vročinski val, ki je avstralsko goščavo na mnogih mestih spremenil v morje plamenov.

Tako moremo na naši premični študiji istočasno najrazličnejše muhe in rekorde narave. Tu padajo ljudje zavoljo sončarice na izsušena tla, med tem ko širi veter nevarne katastrofalne požare, ki so nastali zavoljo vročine, ter ograža velika mesta in naselja, tam pa mrtvičeni ledeni mrz živali in človeka, živorebrni toplomer pa popolnoma odpoveduje službo, ker ni več dorel na nizki temperaturo in ga mora nadomestovati toplomer z alkoholom.

V najhladnejših ozemljih sveta si pridobimo glede učinka temperatur najbolj nenavadne izkušnje.

Raziskovalci Arktide n. pr. poročajo, da v hudem mrazu na prostem ni priporočljivo zapreti oko, če nočes doživeti, da ti dobesedno zamrzne, ker je očesna tekočina zledenela. Tudi da zmrznejo usta, se je že zgodilo. Glavni pogoj za ta neprijetni pojav so brki nad zgornjimi ustnicami in brada pod spodnjimi. Tedaj se

lahko zgodi, da zmrznejo kocike zgoraj in spodaj skupaj ter avtomatično zaprejo usta. Zgodi se celo to, da primrzne jezik, ki ga za trenutek pomoliš iz ust, na ustnico. Znan je pojav, da te kos kovine na mrzlem zraku, če se ga dotakneš z golo roko, lahko prav tako opeče, kakor da si ga razžaril.

Občutke, ki jih ima človek v nenavadnem mrazu je težko opisati. Mrz te lahko spravi v pravo omtičeno stanje, tako da izgubiš voljo in moč do vsakega giba. Pojav je podoben posledicam električnega udara. Temu se pridruži neodoljiva potreba po spanju. Smrt v mrazu pa še od daleč ni tako grozna kakor smrt zavoljo vročine, ker ti v tem stanju omtičenost in zaspanost mine vsaka razsodnost in občutek za bolečino. Človek mirno zaspi v smrt, ne da bi krožile po njegovih možganih misli.

V dnevnih polarnih raziskovalcev, ki so na ta način umrli, lahko zveš, kolikšne nadčloveške energije je treba, da spraviš v tem stanju nekoliko kratkih stavkov na papir. Drugače je z živalmi, ki se v splošnem lažje prilagodijo takšnim temperaturam. Mnoge živali omejuje potrošnja svojih energij z daljšim spanjem, med katerim se njihova notranja temperatura skoraj izenači z zunanjo, ne da bi jim to škodovalo.

Krvni prenos v bolniškem vozu

Zdravnik, ki so ga bili poiskali v samotno vas Hinwick Hall na Angleškem, je tam našel na težko bolno, umirajočo ženo. Poskušal je pa vse, da bi ji rešil življenje. Telefonično je pozval voz za prevažanje bolnikov, kakor tudi priprave za transfuzijo krvi. Dva moška sta se mu postavila kot darovalca krvi na razpolago. Da bi ne izgubljali časa, ker je šlo za življenje in smrt, je zdravnik transfuzijo izvedel med prevozom. Zavoljo slabih poti se je mogel ta prevoz do najbližje bolnišnice, ki je bila oddaljena 100 km, izvršiti le počasi. K sreči se je stanje bolnice vidno popravljalo. Poznejši pregled v bolnišnici je pokazal, da je zdravnikovo ravnanje ženski rešilo življenje. Če bi ne bil izvršil transfuzije, bi bila bržkone umrla med vožnjo.

Brezžično kraljevanje

Te dni so otvorili brezžično telefonsko zvezo med Anglijo in Novo Fundlandijo in to bo omogočilo kralju Juriju VI. med potovanjem po Ameriki pogovore z vsakega kraja z ministri v Angliji. To je prvič v zgodovini Anglije, da bo mogel kralj na potovanju na takšen način posegati v državne posle.

Sestavili so sicer državni svet, ki mu pripadajo vojvoda Gloucesterski, vojvoda Kentški in več princes in ki bo med njegovo odsotnostjo kralja zastopal, lahko pa nastanejo okoliščine, da bo moral kralj osebno zavzeti svoje stališče. Pred vsem mu ostane odločitev, ali se parlament razpusti. Sicer ni verjetno, da bi prišlo med kraljevim potovanjem do tega razpusta, toda če bi ministrski predsednik Chamberlain hotel izvesti nove volitve, bo mogel kralj iz Kanade ali Zedinjenih držav parlament razpustiti.

Angleški zdravniki za podzemeljske bolnišnice

Ena in dvajset uglednih angleških kirurgov je sestavilo obširno spomenico, v kateri zahtevajo od vlade, da se začne na Angleškem takoj graditi podzemeljske bolnišnice. Sedanjí ukrepi za obrambo pred napadi iz zraka, pravijo zdravniki, so tako pomanjkljivi, da ne bodo prav nič zalegli v primeru resnega položaja. Treba je torej takoj začeti z gradnjo podzemskih zaklonišč, zlasti bolnišnic. Posebno pozornost je treba posvečati kirurškim oddelkom, če naj imajo ranarji v bodoči vojni sploh še kakšno vlogo...

Nove uniforme za ameriško vojsko

Posadka ameriške vojske v Fort Georgeu, Maryland, je dobila te dni nove uniforme sivo-modre barve. Vojski bodo nosili v službi knickerbockerice, drugače pa dolge hlače.

Kumica križarke „Richelleu“

Pri splovlitvi najnovejše 85 tisoč tonske francoske križarke »Richelleu« je bila za kumico žena ladjedelniškega delavca, ga. Monsova, mati desetih otrok. Poleg kumice stoji francoski minister za mornarico Campinchi

Premikanje magnetskega tečaja

Važno vprašanje za znanost in plovbo

V zadnjih dvanajstih mesecih so opazovale ladje na severnem Atlantiku, a tudi geologi, ki so se mudili na Grenlandiji in v Kanadi, ugotovili marsikaj presenetljivega. Izkazalo se je namreč, da se severni magnetni tečaj ta čas zelo odločno premika. Ta severni magn. tečaj so ugotavljali doslej vedno v ozemlju Bothie Felix. Magnetske karte, ki jih izdajajo vsak mesec plovbi, ga kažejo tudi dosledno v tem predehu. Sedaj pa se pomika od tu.

Carnegiejev zavod v Washingtonu je pravkar objavil podrobnosti o tej stvari, ki je prevažna za plovbo, a tudi za vso znanost. Videti je skoraj neverjetno, toda vse kaže, da se severni magnetni tečaj pomika z veliko brzino proti jugu, in sicer v smeri proti Afriki.

Za meteorologe je zanimivo zvedeti, da se istočasno s potovanjem magnetskega tečaja začneja taliti tudi ledeni klobuk severnega polarnega pasu. Obenem opazuje-

jo že nekaj časa znaten porast magnetske intenzitete zapadno od osrednje Afrike. Ta porast bo pač le uvod za namero, da se »centrala« zemeljskega magnetizma nekoga dne preloži sem.

Če pa zemeljski magnetizem zapadno od Afrike narašča, je v splošnem vendarle zaznamovali padec tega magnetizma. Zemeljsko magnetno polje nazaduje po jakosti ta čas vsako leto za eno tisočpetstotinko svoje trenutne sile. To seveda ne pomeni, da bo zemlja čez 1500 let brez vsakega magnetizma, pričakovati je, da bo v bodoče nazadovanje tem manjše, čim nižje bo magnetno polje v svoji sili. Ze petdeset let pa opazujejo to nazadovanje. Seveda pa ni izključeno, da bi zemeljski magnetizem nekoga dne ne začel spet naraščati.

Vzroke za te spremembe, kakor tudi za premike magnetnih tečajev, iščejo danes v silah, ki delujejo izven zemlje. Bržkone tičijo v soncu, morda pa tudi kje drugje.

Barva bo ščitila rastline

Nov pripomoček zoper gosenice na zelju

Vsako leto gredo ogromne množice zelja in drugih vrtnih pridelkov v izgubo zavoljo gosenic, proti katerim doslej niso vedeli pravega in popolnoma učinkovitega pripomočka. Temeljite raziskave angleškega zavoda za poljedelske poskuse pa so pokazale zanimivo možnost, da se rešimo te nadloge.

Raziskovalci so ugotovili, da metulji ne obiskujejo enakomerno vseh vrst zelja. Ko so stvar globlje preiskali, so dognali, da mora biti vzrok v različni zeleni barvi rastlin. Barva more metulje privabiti ali pa jih ostraši in odžene. S pomočjo zamotnih optičnih priprav, ki so jih zgradili nalašč za ta namen, so določili natančneje

tiste vrste zelja, ki jih metulji ne obiskujejo za to, da bi legli nanje svoja jajca, to se pravi, določili so tisti zeleni odtenek, ki metuljem po vsem videzu ne ugaja ali za katerega so tako rekoč barvno slepi. Na tej podlagi bi vzgojili rastline posebne barve, ki bi bile proti gosenicam imune.

A NEKDOTA

Mlad avtor se je čutil po kritiki Marka Twaina tako prizadetega, da ga je pozval na dvoboj. Mark Twain mu je odpisal:

»Vaš poziv, ki ste mi ga pravkar poslal, je prav tako slabo napisan kakor vaša knjiga. Ker sem pozvanec jaz, imam pravico izbrati orožje. In to se naj zgodi. Sprejemam vaš poziv in se bova borila z anglejskim pravopisom. Smatrajte se za mrtvega.

VSAK DAN ENA

Dekle in knjižni moj.

(©Lifec)

Raffaelova zaročenka

„Vijolca“ Marija di Bibiena

Ogromni Panteon s svojimi sedem metrov debelimi zidovi je edina zgradba antičnega Rima, ki se je popolnoma ohranila do naših dni. Od kar se je Italija zedinila, rabi kot grobnica za kralje. Razen kraljevskih oseb pa je v Panteonu, ki je že v zgodnjem srednjem veku postal krščanska cerkev, pokopan tudi umetnik, ki je poleg Michelangela najpopolneje upodabljajl renesančni ideal. To je slavni slikar Raffael, Sarkofag Urbinovca je pod nekim stranskim altarcem. Na levi od njega je bronasto poprsje slikarjevo, ki so ga postavili l. 1881. V duplini na desni strani je praznina, toda tja bodo v nekoliko tednih postavili poprsje Marije di Bibiena, Raffaelevo »Vijolice« in zaročenke.

Marija di Bibiena je bila nekakinja vplivnega kardinala Bibiene in so jo z Raffaealom zaročili že v njenem 12. letu. Umetnika, ki je bil tedaj že na višku slave je »Vijolice«, kakor kažejo njegova pisma, zelo privlačevala, čeprav so ga ženske razvajale in je vračal ljubezen Beatrici d'Este ter Fornarini. Ko je njegova zaročenka v svojem 18. letu umrla, se ni mogel potolažiti. Nekoliko mesecev pozneje ga je vrgla na posteljo zavrtna mrzlica. Pravkar je bil dovršil svoje zadnje delo. Platno, ki se je bilo komaj osušilo, so prinesli k vzglavju njegove postelje. Fornarina, njegova ljubavnica, ki jo je deset let živel v njegovi hiši in ki jo je spoznal kot kliččo žensko na tej zadnji sliki, je jokala ob vznožju umirajoče.

Dobrotnika sta zaprla v klet

Rumunska policija je na podlagi tajne ovadbe zaukazala preiskavo v hiši Jona Vlada in je odkrila v kleti 70letnega brata hišnega lastnika Jonela Vlada. Starec je bil popolnoma onemogel.

Odpeljali so ga v bolnišnico, kjer so ga toliko spravili k sebi, da je mogel govoriti. Izpovedal je, da je pred nekaj leti prepisal vse svoje premoženje, ki je znašalo poldrugi milijon lejev, na brata Jona Vlada in njegovo ženo. Po njegovi smrti sta imela brat in svakinja prejeti še za varovalnino v znesku 150 tisoč lejev. Toda zavarovanec je živel, zato sta ga brat in svakinja zaprla v klet, da bi prej umrl. V jetništvu ni dobival starec niti vode. Policija je zločinskega brata Vlada in njegovo ženo zaprla.

Umeten človeški glas

Franklinov zavod v Filadelfiji je te dni predvajal instrument, ki proizvaja glasove, ki se popolnoma ujemajo s človeškim glasom. Aparat so zgradili inženjerji Telephonne družbe. Naprava ima podoben orgel ter deluje s pomočjo klaviature in pedalov. Glasove proizvajajo tresoce se kovinaste cevi.

Potnine so si prisvajali Velike sleparije pri podzemski železnici v New Yorku

Afera sleparja Musice še ni popolnoma razčiščena, ko poročajo iz New Yorka že o drugi senzacionalni sleparki aferi, ki je njena žrtev postala podzemski železnica. Ta železnica je, kakor znano, pod mestno upravo. Dognano je, da gre za primankljaj najmanj 1,3 milijona dolarjev, govore pa tudi o škodi več milijonov dolarjev.

Nameščenci uprave podzemne železnice so ukradli najmanj 1,3 milijona dolarjev. Storiteli so načelniki kakšnih 30 postaj, ki so delali v dogovoru z drugimi

uradniki. Glavna krivca sta postajni nadzornik Aronstein in neki bivši nameščeneec, M. Gocern, ki sta si v treh letih bančni račun povečala za 100.000 dolarjev. Vec ljudi je pobegnilo. Prva preiskava kaže, da so se poneverbe vršile bržkone že od vsega začetka, od kar je mesto prevzelo podzemsko železnico v svojo upravo, to je že pet let. V tem primeru bi škoda znašala več milijonov dolarjev.

Sleparji so ravnali zelo prevežano. Vsak dan so načelniki postaj upravo popravili pozivali, naj popravi ta ali oni avtomat, v kakršne mečeje Newyorčani vozijo za vožnje. Nameščeneec, ki naj bi napravil popravilo, je potem avtomatični števec potnin zavrtel za okroglo 50 dolarjev nazaj in pobral potem razliko, ki so si jo krivci razdelili.

Amerika se je povečala

Zedinjena države so se v zadnjem času povečale za 150 tisoč četvornih km in sicer se nahaja ta prirastek na Južnem tečaju, kjer je ozemlje za Ameriko anektiral raziskovalec Lincoln Ellsworth. Pred anekstajjo je Ellsworth fotografiral ozemlje, ki leži med 74 stopnjo širine in 79. stopnjo dolžine.

Odiseja v črnem morju

V rumunsko pristanišče Mangalia je prišel neki torpedni čoln rusko motorno ladjo »Nava«, ki so jo razbesnili valovi premetavali po črnem morju. Osem mož posadke na ladji je bilo napol zmrzjenih in nekateri bodo gotovo umrli. Motorna ladja je bila na poti iz Sebastopola proti Odesi, v noveletni noči pa se je ladji zlomil vijak in vihar jo je obračal na morju kakor orehovo lupino.

Ameriško letališče zgorelo

Iz Newyorka poročajo, da je požar uničil letališče v Chanuteffieldu v Illinoisu. Zgorelo je tudi mnogo letal. Gmotna škoda je zelo velika.

Terorizem irskih republikancev

Irski republikanci so se zopet zatekli k metodi terorističnih atentatov. Čeprav jih izkušnja iz preteklosti uči, da se na ta način nič ne doseže, vendar ne mirujejo — Na sliki vidimo izločbo prodajalne, na katero je bil izvršen bombni napad

Kulturni pregled

Jugoslovensko-italijanski kulturni stiki

Plodovitna vzpodbuda, ki je stopila v jugoslovensko-italijanske kulturne stike po beograjskem paketu, s katerim je bil na Jadranu vzpostavljen blagodejni mir in odprta pot k obsežnemu prijateljskemu sodelovanju obeh držav, je odmevala tudi v kulturnih krogih Italije in Jugoslavije. Doba dveh let je zlasti v sedanjem času, ko je življenje narodov vzbujeno po tolikih dogodkih in vprašanjih, mnogo prekratka, da bi lahko še sedaj napravili bleščečo, presenetljivo aktivno bilanco. Toda aktivne, ki so jih kulturni delavci vpisali v kroniko jugoslov.-italijanskih in italijansko-jugoslovenskih stikov, so nedvomno dokaz, da ideja, ki se lahko skiluje na dozdne misli Mazzinija in na obilno jugoslovensko tradicijo, neugnano sili k zdravemu in plodnemu delu.

Objektivnemu, realističnemu pogledu ri treba prikrivati da je tako sodelovanje še vedno združeno z ovirami, ki so v nemali meri psihološkega značaja. Kulturno zblizevanje dveh narodov, katerih vsak ima svojo, v dolgem in bistveno različnem zgodovinskem razvoju izoblikovano mentaliteto in ki sta si neenaka po moči in vplivu, je že samo po sebi delikatno problem kulturne psihologije. Ni ga mogoče ločiti od drugih, zlasti političnih in gospodarskih silnic, saj z njimi raste ali pada. Vzlic povezanosti kulturnega sodelovanja z raznimi pogoji, ki izvirajo iz stvarnosti ostalih stikov pa je treba videti v duhovnem zblizevanju in sodelovanju ustvarjanje tiste moralne, čustvene in intelektualne atmosfere, ki brez nje ni nobenega resničnega in trpežnega uspeha v zblizevanju narodov. Tako oziroma duhovnega značaja pa nastaja samo z medsebojnim spoznavanjem in priznavanjem, z izmenjo duhovnih dobrin, s širokosrčnim upoštevanjem danih razlik in posebnosti, ki so naravno zakoreninjene v etnični avtonomnosti slehernega naroda in ki se dajo ob obojestranski dobri volji ubrati v resnično koristno in smotno urejeno sodelovanje. Nič ne bo mogel odrediti Italiji prvenstva, ki ji gre po njenem mestu v svetu in sljaju njene kulturne preteklosti, prav kakor po njenem sedanjem razgibanem in k novim kulturnim oblikam usmerjenem tvornem življenju. Nič ne bo mogel prezreti naših deležev v zblizevanju prizadevanjih, naših utemeljenih kulturnih interesov in upravičenih želje, da nas italijanski narod spozna v naši resnični podobi in v naši neugnani volji do rasti, razvoja in napredka, ki ustrezajo našim prirodnim, zgodovinskim in nacionalnim pogojem.

V Italiji kakor v Jugoslaviji deluje že lepo število kulturnih delavcev, ki pravilno razumevajo probleme našega zblizevanja in sodelovanja in mu skušajo izkristiti čim širšo pot. Ti prijatelji slovensko-latinskega duhovnega sodelovanja na terenu, ki ga Jadran veže, ne pa loči, se zavajajo, da je to dolgoročni program in da njega izvedba ne zavisi samo od dobre

volje kulturnih delavcev. Zato pa pozdravljajo vsako dejanje, ki skuša politično in gospodarsko okrepiti osnove, kakor jih je položil beograjski pakt.

Prireditvi nepozabne razstave italijanskega portreta v Beogradu je po zdravem recipročnem načelu ustrezala razstava jugoslov. likovne umetnosti. Z udeležbo naših umetnosti na beneški Biennali smo stopili nov korak naprej, kajti doslej je na tečajni, vsakoletni reviji evropske umetnosti izostajala prav umetnost iz sosedne Jugoslavije, kar je bil kulturno neizravnjav. V literarni kulturi se je pokazala večja aktivnost italijanskih slavistov (naj samo mimogrede omenim prof. Luigia Salvinija, ki je mnogo storil zlasti za spoznavanje slovenske poezije v Italiji). Tu di naši italisti niso zastajali in bibliografije italije bi pokazale, da smo celo v dnevnem tisku začeli prehajati k stanju, ki naj bi bilo normalno: le kronističnemu in informativnemu poročanju o italijanskem kulturnem življenju. Pojavili so se začetki organiziranega sodelovanja naših univerz in znanstvenih institucij. Medsebojne obiske slavistov odtodno romanistov bo treba šele organizirati z obeh strani. Zeleti bi bilo, da bi dobila tržaška univerza lektorat za slovenski jezik in literaturo, kakor ima ljubljanska univerza lektorat za italijansko. Bogate knjižne zbirke, s katerimi je italijanska vlada obdarila naše univerze, ustrezajo stremljenju, ki si ga tu na naši strani vedno bolj utiralo pota: da je italijanski jezik koristen ključ k literarnim in znanstvenim zakladom naših sosedov in da moramo te zaklade spoznavati neposredno, ne pa po ovinkih. Gledeali sodelovanje je bilo nedavno poudarjeno z uspešnim gostovanjem italijanske opere v naši prestolnici, želeli bi pa tudi, da bi se nadaljevalo v smeri, kakor jo je začrtal uspešni nastop ljubljanske opere v Trstu in na Reki 1. 1937.

Umirjivo je, da je kulturno zblizevanje in sodelovanje uspešno samo tedaj, če sili na trdni organizacijski podlagi. V Beogradu in v Zagrebu so se že ustanovila taka društva, a tudi v Ljubljani ne bo mogoče resno ugovarjati obnoviti tradicije italijanskega krožka ali kaj podobnega. Seveda se bodo morale ustrezajoče organizacije prijateljev jugoslovenske kulture širiti tudi v Italiji.

V Beogradu je bila otvorena obsežna razstava italijanske knjižice, ki bo najbrž prenesena tudi v Ljubljano. Tudi to je pravilna pot k medsebojnemu spoznavanju. Spominjamo se razstave jugoslov. knjižice v Firenzi 1. 1925. Zeleti bi bilo, da bi italijanski kulturni krogi spoznavali slovensko in srbsko knjižico na razstavah od Trsta do Napolja v mnogo popolnejši in reprezentativnejši obliki kakor jo je pokazal ta skromni poskus. Sredstev za medsebojno zblizevanje in sodelovanje torej ni malo; dobra in iskrena volja z obeh strani utegne prinesiti uspeh za uspehom.

— o. —

glasbenega kakor z vsebinsko-liternega vidika je lep prispevek slovenski mladinski pevski literaturi.

Zapiski

PAUL CÉZANNE

Pred sto leti (19. januarja 1839) se je rodil v Aixu v Provenci poznjeni slavni slikar Paul Cézanne. Bil je sin podjetnega klobučarja, ki se je umel razviti v bankirja; praktični oče je svojega po naravi nepraktičnega sina pogosto opozarjal, da za smrt zadostuje genij, za življenje pa je treba tudi denarja in za denar mora človek delati. Paul se je po kratkem juridičnem študiju obrnil k nepraktičnim rečem, kamor ga je mikal njegov talent: posvetil se je slikarstvu. Njegov prvi učitelj je bil vodilni mojster francoske romantične šole Delacroix. Bistri učencev pa se je kmalu odvrnil od patetične umetnosti svojega učitelja in je pod vplivom Maneta, zlasti pa Camilla Pissara postal eden izmed pionirjev nove struje — impresionizma. Ta umetnostna šola ga je sicer močno zavela, vendar je Cézanne vsilil njenemu stilu povsem osebno noto: dal je svojim impresionističnim slikam monumentalnost prirodnih doživetkov. Kot umetnik takrat nove in neprisrčane smeri se je moral mnogo boriti za priznanje svojega umetniškega izraza in dela. Ni bil obdarjen z močno fantazijo, imel pa je tem več čuta za obliko in prodorno inteligenco, ki je vtisnila pečat vsega njegovega dela. Sonce slave ga je obisnilo šele na koncu življenja. Umrl je 1. 1906 v svojem rojstnem Aixu. Danes ga šteje Francija med reprezentante svojega modernega slikarstva.

Jeruzalemske gorice. V večerajšnji članek s tem naslovom se je vrnila napaka: v prvem odstavku čitaj, da pisec Ormoško-Ljutomerske gorice pravilno imenuje Jeruzalemske gorice, ne pa Ljutomerske.

»Življenje in svete na novi poti. Pravkar je izšla 1.—2. številka pet in dvajsete knjige »Življenje in sveta«, ilustrirane revije za poljudno znanstvo, leposlovje in javna vprašanja, ki je prešla v lastništvo posebnega konzorcija z desedajstimi uredniki Ivanom Podražajem na čelu. Revija je povsem preosnovana, tiskana na dobrem revialnem papirju, ima ilustriran ovojni list in grafične ilustracije. Tudi vsebinsko se dostojno predstavlja novemu naročniškemu krogu. V znamenju gesla »Mi za vas, vi za nas« obeta izpopolnjeno nadaljevanje dosedanjega programa. K vsebini 1.—2. številke se bomo na tem mestu še vrnili, za sedaj samo beležimo, da prinaša med drugim članek dr. Mirka Černiča, proz. Ignacia Koprivca in A. Hvale, Miroslava Adlešiča, fizikalni članek, prispevek A. Kappusa, prevod črtice Karla Čapka, začetek romana Ernesta Pérochona »Parcela 32«, prevod iz Zočenka, prispevek I. Kostiala in mnogo drugih poučnih in zabavnih prispevkov. Obnovljen in prenovljen obzorje »Življenje in sveta« lahko mirno priporočimo pozornosti naših čitateljev.

Dva prirodopisna zbornika Jugoslov. akademije v Zagrebu. V 2. zvezki edicije Jugoslov. akademije »Prirodoslovna istraživanja kraljevine Jugoslavije« je izšlo obsežno delo našega rojaka, dr. med. Fedora

Mikiša, šola oddelka za vitalno statistiko »Škole narodnog zdravlja« v Zagrebu »Tablice redoslijeda umiranja za bivše pokrajine, gradove, srezove i sela u Jugoslaviji, kao i za neke bliže države Balkana i srednje Evrope«. To delo je po svojem značaju in obsegu edinstveno v jugoslov. znanstveni literaturi, ima pa predhodnike v nekaterih manjših razpravah dr. Milčiča, ki se je prvi pri nas posvetil vitalni statistiki. Znano je, da vitalna statistika proučuje statistično doganjilne pojave človeškega življenja v prostoru in času ter meri življenjske sile posameznih narodnih ali v narodu obstoječih socialnih edinic ali skupin. V uvodu k svojim razpredelnicam o redosledu umiranja razlaga pisec metodo in matematična načela sestavljanja teh statističnih tabel, ki skušajo približno definirati življenjsko stanje ljudstva naše države in po verjetnostnih računih ugotoviti, kako se bodo glede na vse specifične, vendar pa trajnejše okoliščine, v katerih živi to ljudstvo, z umiranjem spreminjale njegove plasti. Posamezni diagrami pa omogočajo primerjavo s sosednimi državami. Razprava dr. Fr. Milčiča, plod dolgoletnega proučevanja in velikega znanstvenega truda, bo zanimala po svojih rezultatih zdravnike, biologe in sociologe. Drugi del zbornika obsega razpravo J. Godberga in K. Kempnija »O oscilacijama Bakarskog Zeljeva i općem problemu zaljevskih sesa«. Iz matematično analizira in vrednoti rezultate mareografskih merjenj. — Nadaljnja knjiga Jugoslov. akademije z naslovom »Bulletin international de l'Académie yougoslave des sciences et des beaux-arts; classe des sciences mathématiques et naturelles« vsebuje to pot samo v nemščini objavljene razprave J. Gnezdva, J. Goldberga in Kempnija dr. I. Gnezdva, dr. J. Lončarja, dr. Fr. Milčiča, dr. A. Šercerja, Fr. Tučana in dr. V. Vouka, ki so izveščili iz originalnih, v hrvaščini nastanih razprav, čijih izsledki postajajo po tej poti dostopni tujemu znanstvenemu svetu.

Francoski spils o T. G. Masaryku. V zbirki Les Vainqueurs (Zmagovalci), ki jo izdajata založbi Labor v Ženevi in »Le serse

v Parizu, je izšel kot četrti zvezek življenjske osvoboditve. Čehoslovakov in prvega prezidenta ČSR T. G. Masaryka z naslovom »Masaryk, fils de serf, père d'un peuple«. V uvodu knjige, ki jo je spisal dr. Venceslav Huga in ki je izšla nezavisno od vsakega propagandne akcije, poudarja izdajatelj, čemu so tudi po septembrskih dogodkih, t. j. po polomu prve republike, uvrstili biografijo T. G. M. v zbirko »Zmagovalcev«. »Verujemo v nesmrtno pravico in v menimo, da je prav sedaj primeren čas za razmišljanje o tako vzvišeni osebnosti, ki je po pravici vredna naziva zmagovalca«.

Ornogorski tiskar Božidar Vuković in beneških tiskarjev v 16. stoletju. Pred letom dni je izdal znani publicist S. M. Stedimlja razpravo o ornogorskih tiskarnah v 15. stoletju. Kot nje nadaljevanje je izšla te dni pri knjigarni A. Celap, Zagreb, Trg kralja Aleksandra, razprava o beneških tiskarnah v 16. stoletju z naslovom »Božidar Vuković i mletački štampari u 16. vijeku«. Knjiga prinaša več reprodukcij doslej neznanih slik in risb, v prilogi pa portrete vojvode Božidara Vukovića in fotografije nekaterih strani starih tiskov. Ker se bo v doglednem času slavila 400-letnica smrti Božidara Vukovića, bo ta monografija dobro rabila vsem, ki jih zanima ta osebnost in nje doba, zlasti še delovanje tiskarjev s slovenskega juga v starih beneških tiskarnah.

Knjige v ČSR. Državni statistični urad ČSR je objavil statistične podatke za leto 1937. Med njimi so tudi podatki o knjižni produkciji. Tako je 1. 1937 izšlo na ozemlju ČSR 10.994 del, izmed teh 7934 čeških, 783 slovaških (skoraj stokrat več kakor v predprejznih dobi) in 1611 nemških. Izmed publikacij v ostalih slovanskih jezikih je bilo največ rusinskih (67 knjig), v poljščini pa je izšlo 8 del. Zelo je poskočilo število madžarskih knjig. Le teh je 1. 1936. izšlo na ozemlju ČSR 163, leto pozneje pa že 257. Številke o prirastku v manjšinskih jezikih pričajo, kakšno kulturno svobodo in rast je omogočila manjšinam prva republika.

S P O R T

Kaj bo z jadrnim prvenstvom?

Tudi naši jadralci bi radi na bodočo olimpiado

Mnogo se je zadnje čase ališalo govoriti o tekmah za državno prvenstvo v jadranju, toda nikjer ni nobenih točnih podatkov. Vest o tem je prišla in zopet zamrla kakor tisoče podobnih.

Pred kratkim sem sedel v neki ljubljanski kavarni in tu sem bil priča prav zanimive razprave. Razvila se je med članom olimpijske telovadne vrste in našimi jadralci. Razprava se je sukala okoli bodoče olimpiade. Telovadev je bil mnenja, da bi bila narodna sramota, če bi se naša država ne udeležila olimpiade v novi disciplini — jadranju. Jadralci so mu zatrjevali, da bi tudi radi šli, toda finančna sredstva jim tega ne dovoljujejo. Razprava je bila dolga in slednjič so prišli do pravilnega zaključka, da bi bilo potrebno prirediti izbirne tekme, ki naj bi bile obene tudi tekme za državno prvenstvo. Saj je o teh tekmah objavilo že glasilo Aerokluba »Naša krila« v svoji decembrski številki začetni načrt, po katerem naj bi se izvedle približno tako:

Tekme naj bi ne bile samo v letenju, marveč v celotnem delu na terenu, v delavnici in v disciplini. Teh tekem naj bi se udeležile celotne skupine, ki naj bi tekmovali med seboj. Tekma naj bi imela dva

dela — tehničnega in organizacijskega za propagando.

Tehnični del tekem bi bil v tem, da bi izbrani »C« piloti posameznih skupin tekmovali v letenju s pogoji, ki jih določa olimpijski pravilnik. Nadalje tekma »B« pilotov z olimpijskimi pogoji, ki pa bi bili za njihove možnosti prirojeni. To bi bil prvi del tekme, medtem ko bi v drugem tekmovalce cele skupine, v delu na terenu in v delavnici in pa v disciplini.

Nagrade za te tekme naj bi bile: brezmotno letalo visokih sposobnosti, transportni voz za letala in pa šolsko letalo. Nagrade naj bi se razdelile po plasmaju skupin.

Toda zdaj se, da bi bila najlepša in za državo najkoristnejša nagrada, če bi poslala skupino, ki bi zmagala, na olimpiado v Helsinki. Če je dobil hokej na ledu podporo, naj bi dobil podporo tudi jadralci, katerih sport je dandanes vse večjega pomena. Verjetno naši jadralci ne bi dosegli letos velikih uspehov zato bi pa ogromno pridobili med narodi, ki imajo daljšo razvojno dobo kakor naši.

Da bo stvar izvedljiva je treba, da javnost in odločitelj pokažejo nekaj več zanimanja zanj.

A. N.

Smuški teki v Planici

Ilirija bo jutri le izvedla svojo medklubsko prireditve

Snežne razmere so v Planici še zmerom ugodne, tako da z izvedbo za jutri razpisanih medklubskih smuških tekov za seniorje in juniorje ni nobene ovire. Po dospehli prijavih bo udeležba zelo številna; med ostalimi bodo nastopili tudi naši najboljši tekmovalci kar Smolej, Klančnik, Petrič, Knap, Kerštain, Mrak in drugi. Borba bo ostra in trda preizkušnja za sposobnost naših letošnjih reprezentantov. Dolžina seniorske proge bo znašala 18 km; trasa bo ustrezala mednarodnim predpisom, tako da se bo lahko ocenila sposobnost vsakega posameznika v tej disciplini.

Juniorji bodo pomerili svoje moči na 10 km dolgi progi. Tudi med njimi bo borba zelo huda, ker so prijavljene same zelo izenačene moči.

Start za oba teka bo jutri ob 10. pred domom SK Ilirije v Planici.

V nekaj vrstah Rumunski hokejisti mimo Ljubljane

V petek zjutraj se je na povratku iz Italije za kratek čas ustavila v Ljubljani hokejska ekipa TC Romana iz Bukarešte, ki je bila po ponovnih razgovorih določena za partnerja državnemu prvakcu Iliriji pred nastopom na svetovnem prvenstvu v Švici. Zaradi »nemogočega« vremena seveda o tekmi ni bilo nobenega govora in je moštvo po kratkem postanku nadaljevalo pot v domovino. TC Roman je ono močno rumunsko moštvo, s katerim vzdržuje hokejska Ilirija že dalj časa prav dobre sportne odnose, saj so bili letos Ilirijani že v prvi polovici decembra povabljeni kot prvi gostje iz tujine v Bukarešto, pa je pozneje ta načrt zaradi domačih homati v Rumuniji šel po vodi. Turneja je bila na sporedu poenake enkrat, pa spet zaradi nesoglasij v rumunskem hokejskem savezu ni bila izvedljiva. TC Roman je to pot gostoval v Milano proti na novo ojačeni — Italiji je za letošnje hokejsko reprezentanco dobila štiri Italijane iz Kanade — italijanski izbrani ekpi in je izgubila z 1:3. Kakor zatrjujejo Rumunji, bodo letos Italijani na svetovnem prvenstvu v Švici brez dvoma imeli zelo močno vlogo. Zanimivo je, da je Ilirija prav te dni prejela laskavo vabilo za enkratno gostovanje na umetnem drsišču v Milano.

Hokejska Ilirija ali prav naša državna reprezentanca za hokej na ledu na svetovnem prvenstvu v Baselu in Curihi je tako spet prišla ob dva dragocena trenaja in ji zdaj od odhoda v Švico preostaja le

Občni zbor SK Ljubljane bo v ponedeljek dne 23. januarja t. l. ob 20. v salonu restavracije pri »Sestici«. Če ob tem času ne bo prisotnih dovolj članov, bo pol ure kasneje občni zbor ne glede na število prisotnega članstva. Vljudo vabimo starešine in podpornice člane, da se udeležijo obnega zbora. Dnevni red v smislu društvenih pravil. Odbor.

Smuška skakalna šola v Planici je že redno na delu. V ponedeljek je prišel iz vojaške službe na dopust Albin Novšak in je takoj prišel s treningom. Kljub južnemu snegu so skakalnice skrbno urejene in dnevno vežbajo naši smučarji na njih. Kakor vsa prejšnja leta tako je tudi letos udeležba za vsakogar brezplačna in samo priporočamo smučarjem, da izrabijo sedanjega neugodno vreme vsaj za trening v skokih.

Dve skakalni tekmi v Celju. Smučarski klub Celje bo priredil razen skakalne tekme za prvenstvo Mariborskega zimsko-sportnega podsaveza z mednarodno udeležbo dne 12. februarja še eno skakalno tekmo dne 2. februarja in sicer juniorsko in mladinsko skakalno tekmo za prvenstvo Celja. Obe prireditvi bosta na dr. Kugyjevski skakalnici v Liscach pri Celju.

Snežne razmere

Poročilo Tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSS z dne 20. januarja 1939

Kranjska gora 810 m: 2, delno oblačno 25 cm snega, južen, mirno.
Rateče-Planica 870 m: 2, delno oblačno, 26 cm snega, južen, mirno.
Planica-Slatna 950 m: 1, delno oblačno, 36 cm snega, južen.
Planica-Tamar 1108 m: 2, delno oblačno, 40 cm snega, južen.
Poč. Petelinjek 1440 m: 2, delno oblačno, 30 cm snega, južen.
Pokljaka 1300 m: 2, delno oblačno, 45 cm snega, južen.
Dom na Komni 1520 m: 2, oblačno, 50 cm snega, južen, mirno.
Gorjše 1000 m: 3, oblačno, 20 cm snega, južen, mirno.
Menina planina 1508 m: —2, delno oblačno, 50 cm snega.
Peca 1654 m: 6, delno oblačno, 70 cm snega, južen.
Rimski vrelci 530 m: —1, delno oblačno, 13 cm snega, južen.

Iz življenja na deželi

Bled. Zvočni kino predvaja danes in jutri film južnega morja, z lepimi naravnimi posnetki »Poslednji pogani«. Predigra »Kakršne oče, tak sine« in tednik.

JESENICE. Zvočni kino »Radio« predvaja danes, jutri in v ponedeljek ob 20. (v nedeljo tudi ob 15. uri) vefilm »13 stolov«. Med dodatki tudi kulturni film in Paramountov zvočni tednik. — Sledi »Zioraba zaupanja«.

TRZIC. Kino predvaja danes in jutri ve, liki film o romantičnem življenju gusarskega poglavarja »Bukanir«.

RIBNICA. Sokolski zvočni kino bo predvaja danes ob 20. in jutri ob 15.15 in 20. uri »Kozak in slavček«. Za dodatek Paramountov zvočni tednik.

ORNOMELJ. Sokolski zvočni kino predvaja drevi, jutri popoldne in zvečer film: »San Francisco«.

LJUTOMER. Zvočni kino Sokolski dom predvaja danes ob 20., jutri ob 16. in 20. film »V senci grehov«. Kot dodatek Foxov zvočni tednik. Naslednji film bo 28. in 29. t. m.

PTUJ. Zvočni kino predvaja danes ob 20. jutri ob 19. in pol 21. uri film »Zrcalo življenja«. Pred predstavo Foxov zvočni tednik in kulturni film.

SV. BOLFENK PRI SREDISCU. Odsek Zveze Malstrovih borcev vabi člane na redni letni občni zbor, ki bo na svečnico 2. februarja po rani vsi maši v prostorih narodne šole. Zaradi izbrnih poročil o dosedanjem delovanju in o pomenu ZMB in o priznanju dobrovoljstva, ki jih bodo podali delegati centralnega odbora Zveze Malstrovih borcev iz Maribora, prosil odsek člane, da se poštevilčno udeležijo zbora in obenem privedejo se seboj tudi one borce, ki še niso člani odseka, a želijo pristopiti.

POLJČANE. Te dni je odšel k vojakom na odsluženje kadrskega roka tajnik tukajšnjega sokolskega društva brat Detiček Fran (Dido). Upravni odbor se je na zadnji seji od njega priručno poslovil. Brat starosta se mu je zahvalil za njegovo vestno delo, želel mu vse najboljše in srečen povratek. — Občni zbor Sokola bo v nedeljo 12. februarja ob 15. v čitalnici. Občinski odbor je na svoji zadnji seji se, stavil osnutek bodočega proračuna, ki je občanom na vpogled. Proračunska seja občinskega odbora bo prihodnji teden. — Poučno predavanje bo v nedeljo po zgodnji maši v Poljčanah v posojilnični dvorani. O zavarovanju živine bo predaval benovinski veterinar dr. Zemljič iz Slovenske Bistrice — Planinska podružnica se na vso moč pripravlja na proslavo svoje desetletnice. Ustanovljena je bila leta 1929. Svoj jubilej bo proslavila z raznimi prireditvami, od katerih so nekatere že najavljene. Slovesno bo obhajala na Boču svoje tradicionalno planinsko slavo, ki bo dne 5. julija. 4. junija namerava podružnica prirediti veliko tombolo, nekaj pa, sebnega pa se obeta v okviru 10-letnega jubileja za 10. planinski ples, ki bo dne 2. februarja v posojilnični dvorani.

Iz Kamnika

K— Nenadna smrt kapetana g. Dragotina Čizmek je pretresla vse, ki so ga poznali. Pokojni je dolgo vrsto let vodil tehnični oddelk na naši smodnišnici. Bil je zelo vreden in službi in je kljub boleznim vztrajal v njej do zadnjega, ko je bil na lastno prošnjo upokojen. Vendar ni nihče pričakoval, da bo krepkega moža bolezen tako hitro zrušila. Takoj po prevozu v ljubljansko bolnišnico je umrl in je bil nato pokopan v Ljubljani. Na zadnji poti ga je spremljali oficirski zbor smodnišnice pod vodstvom poveljnika inž. polkovnika Pau-novića in številno zastopstvo nameščencev in delavcev zlasti iz tehničnega oddelka, zastopstvo Narodne čitalnice, Lirne in Sokola, čijih vnet član in podpornik je bil pokojni. V posebno častnem številu so spremlili pokojnika na zadnji poti kamniški znanci in prijatelji. Od umrlega kapetana se je ob grobu poslovil kapetan Blatnik, častna četa pa mu je izkazala zadnjo čast. Pokojni je zapustil veliko prizadeto soprogo go. Luizo in hčerko gđ. Rozo, dolgoletno odlično igralko kamniške čitalnice. Bodi pokojniku ohranjen blag spomin! Zahlujočin naše iskrene so, žalje!

R. G.

Strel v grajski knjižnici

Roman

Kronski sodnik: »Ugotovili smo, da opazka preminulega ni bila namenjena vam. Ponavljam: bila je namenjena lady Colchesteri.«

Priča (tiho, z obupanim pogledom na kronskega sodnika): »Da.«

Kronski sodnik: »Verjemite, lord Colchester, da mi je zelo neprijetno siliti v te stvari; toda neogibno je. Kaj je rekel preminuli o vaši ženi?«

Priča: »Izrekel je nizkotno obdolžitev zoper njo.«

Kronski sodnik: »Ali je mar rekel kaj neugodnega o njenem нравstvenem življenju?«

Priča: »Mislim... da.«

Kronski sodnik: »In to vas je pripravilo v silno jezo?«

Priča: »Da.«

Kronski sodnik: »Vsekako ste morali smatrati njegovo obdolžitev vsaj za mogočo, ko ste se sami postavili za sodnika?«

Priča (hlavno): »Nikakor ne, čeprav je govoril o nekem dokazu.«

Kronski sodnik: »O dokazu?«

Priča: »Da. Rekel je, da lahko dokaže svojo trditve.«

Kronski sodnik: »Prav, lord Colchester, te točke ne bomo dalj razglabljali. Videti je, da zelo ne-

radi govorite o tem, kaj je rekel preminuli. Ako-ravno moram to v nekem oziru obžalovati, si ven-dar ne morem kaj, da ne bi priznal vašega viteškega vedenja. Prosim, opišite nam, kaj se je po-tem zgodilo!«

Priča (odsekano): »Bilo mi je, kakor da bi me bil udaril po glavi. Ne morem se več natanko spo-mniti, kako je bilo. Najbrž sem izgubil oblast nad seboj. Nizkotnost, ki sem jo moral poslušati, je bila zame preveč. Nisem je mogel prenesti, nisem je mogel prenesti!« (Priča si pokrije obraz z ro-kami. Ko spet vzdigne oči, je še bledejši kakor prej.) »Sam ne vem, kako se je zgodilo, a mahoma sem držal v roki samokres. Nerazumljivo mi je. Mislim... da, menda sem nekaj zakričal.« (Pre-molko. Nato.) »Vse to je drugače tuje mojemu zna-čaju. Ne razumem, kako se je moglo zgoditi. Za-vpil sem menda »Ničvrednej podli!« in sprožil.«

Kronski sodnik: »Povejte gospodom porotnikom, odkod ste vzeli samokres in odkod ste streljali.«

Priča: Iz predala pisalne mize, kjer je zmerom ležalo.«

Kronski sodnik: »Ali ste streljali sedé?«

Priča (se obotavlja): »Težko da. Ne spominjam se več. Ko sem se... spet opametoval, sem stal ob koncu pisalne mize, z obrazom proti... steklenim vratom.«

Kronski sodnik: »Polkovnik Winter, zdaj bi ka-zalo predložiti porotnikom načrt gradu, ki ste ga narisali.«

Poiskali so list risalnega papirja in ga podali po-rotnikom, ki so ga pazljivo ogledovali.

Kronski sodnik: »Nadaljujte, lord Colchester! Kaj se je zgodilo po strelu?«

Priča (nekam osuplo): »Kaj se je zgodilo po stre-lu?«

Kronski sodnik: »Da. Ali je preminuli padel?«

Priča: »Ne, prav to je bilo najstrašnejše. Obstal je in silno osuplo zastrel vame.«

Kronski sodnik: »Ali se ni opotekel ali zgrabil za srce, kakor bi bilo pričakovati od človeka, ki je smrtno zadet?«

Priča: »Ne, stal je z rokami v žepih in me gledal.«

Kronski sodnik: »In ni ničesar storil, da bi se obvaroval morebitnega drugega strela?«

Priča: »Ne, samo neizrekljivo začuden je bil vi-deti.«

Kronski sodnik: »Koliko časa je stal in vas gle-dal?«

Priča: »Do takoj po odmevu — ali po tistem, kar je bilo slišati kakor odmev.«

Kronski sodnik: »Torej še precej časa po strelu?«

Priča (odločno): »Da. Meni se je zdelo večnost, a toliko vem, da je bilo vsaj nekaj sekund pozneje.«

Kronski sodnik: »Deset sekund?«

Priča: »Tega nikakor ne morem zanesljivo reči.«

Kronski sodnik: »Vztrajate pa pri tem, da je mi-nil med vašim strelom in odmevom precejšnji čas, po katerem se je preminuli zgrudil?«

Priča: »Da, seveda.«

Kronski sodnik: »Kaj ste storili potem?«

Priča: »Ko je... ko se je zvrnil, sem se mahoma spet zavedel. Spoznal sem, da sem bil ustrelil člo-veka in zakril... umor. Moja prva misel je bila,

da moram obvestiti policijo. Položil sem pištolo na pisalno mizo in telefoniral v Hanningtree.«

Kronski sodnik: »Dobro. Kakšno je bilo vaše raz-merje do preminulega?«

Priča: »Ne razumem. Saj sem pravkar priznal, da sem ga hotel ustreliti.«

Kronski sodnik: »Seveda. A preden je stopil v knjižnico, ali ste se dobro razumela?«

Priča: »Da. Povabil sem ga bil. Seznanila sva se bila nedavno tega v mojem londonskem klubu.«

Kronski sodnik: »Ste imeli vzrok, da bi ga bili sovražili?«

Priča: »Se malo ne. Toliko da sem ga poznal, a v kratki dobi najinega znanja se mi je zdel zelo... simpatičen.«

Kronski sodnik: »Torej ste bili silno presene-čeni, ko je prišel minuli petek k vam in izrekel tisto obdolžitev?«

Priča: »Kakor da bi bilo treščilo vame.«

Kronski sodnik: »Hvala, lord Colchester. Mislim, da je to vse. Naslednja priča!«

Narednik Bunn od grofijske policije je izpovedal, da je ob štirih in dvajset minut telefoniral policijskemu uradu nekdo, ki se je nazval lorda Colche-stra.

Priča: »Rekel je, da je nekoga ustrelil in da naj takoj pridemo.«

Kronski sodnik: »Kaj set storili?«

Priča (z glasom, ki je težak od spominov): »Misli sem si —

Kronski sodnik: »Ne vprašam vas, kaj ste si mi-slili, ampak kaj ste storili?«

Resnica o Unučiču

Škocijanski orožniki so pripomogli k razkrinkanju

Novo mesto, 20. jan.

V »Jutru« je bilo objavljeno nekaj po-ročil o vlomih in pustolovčinah Janeza Unučiča. Glede njegovih potovanj je si-cer marsikaj res, vendar si je pa Unučič tudi to in ono izmislil, samo da bi zaslovel kot avanturist. Janez Unučič se je vrnil iz tujine leta 1936. Ni se nastanil v doma-čem kraju, niti se ni poprijel poštenega dela, temveč je takoj odšel v Zagreb in pričel s tatinskimi podvigi po dravski in savski banovini. Imel je skoraj povsod zaveznike, ki so mu dajali skrivališče in mu pomagali pri vsem. Kar je kje po-kradel, so spravili v denar. V tem času je bilo pokradeno razno blago pri Janezu Andrejčiču v Zloganjih pri Škocijanu. Osumljen je takoj bil Unučič. Vendar ga ni bilo mogoče prijeti, ker je izginil s plenom nekam proti Zagrebu. Komandir škocijanske stanice narednik Milan Bogdanič je dokaj hitro zbral o njem vse po-trebne podatke. Ugotovil je, da še ni služil pri vojakihi, niti ni bil vpisan v spisek re-grutov škocijanske občine. Unučiču je bilo tem lažje uganjati razne tatvine, ker ga pač niso dovolj pazno iskali in se je lahko skrival pod raznimi imeni. Škocijanska orožniška postaja je vse to javila na pri-stojna mesta in brž je bila za Unučičem izdana tiralica. Tako se Unučič ni več ču-til varnega v škocijanski okolici.

Da za nekaj časa zakrije svoje grehe, se je iz Zagreba javil k vojakom. Prišel je v Bitolj in je že po nekaj dneh dobil do-pust, češ da je umrl oče. Polkovno po-veljstvo je seveda nalagalo, ker mu je oče umrl že štiri mesece prej. Na dopustu je pričel takoj s tatvinami. A ker so ljudje bili nanj prej opozorjeni, so ga brž pri-javili orožniški postaji. Javljeno je bilo, da se potika po škocijanskih okoliših vseh neki vojak, ki se izdaja za domačina iz Velike vasi pri Krškem in nabira razne stvari za fante, ki služijo z njim pri voja-kih. Pri tem delu ga je orožniška patrulja zasledila in je bil z nekim civilistom areti-ran. Dobro so mu izprašali vest. Se dosti zanimivo je pripovedoval kod vse je hodil, kaj vse je videl, a tatvine ni hotel prizna-ti nobene. Iz Škocijana je bil odgnan na okrogno sodišče v Novem mestu in oddat v Zagreb, kjer je bil pri okrognem sodišču obsojen na poldrogno leto robije zaradi tat-vine v Samoboru v vrednosti 27.000 din in na tri leta izgube častnih pravic. Zato tudi ni več dal služil pri vojakihi, kjer je pre-bil le šest dni. Njegova trditve, da je odslužil vojaški rok pri vojakihi v Bitolju, je torej lažniva. Z njo skuša Unučič za-kriti, kje je ta čas bil in kakšne tatvine je zagrešil. Narednik g. Bogdanič je dal na lastne stroške njegovo silno razmnožiti in jo je razposlal vsem policijskim oblast-vom, da bi po njej laže drugod odkrili kakšno njegovo tatvino. In res so na pod-lagi te poslane listice ugotovili, da je bil udeležen pri razbojništvu v Zavinah pri Zagorju in pri raznih tatvinah okoli Bre-žic.

Lani je prišel Unučič iz Lepoglave, kjer je osedel poldrogno leto robije, in se je nastanil z Marijo Sekoranjevo v Zagrebu, s katero je začel živeti v konkubinatu. Od-tod je dalje izvrševal svoje tatinske po-dvige po vsem Posavju. V tem času je na-rednik Bogdanič ugotovil, da je Unučič leta 1929. pobegnil iz Stare Gradiške, kjer je imel odsedeti 3 leta v pobiljevalnici. Takoj je spet bila zaradi tega razpisana tiralica. Ta čas se je nahajal Unučič v bre-žiški bolnišnici. Čim pa so prišli ponj orožniki, je izginil kakor kavra, ker je bil gotovo od kakšnega zaveznika obveščen, da ga iščejo. Škocijanskim orožnikom je prišlo na uho, da se Unučič spet skriva v Zagrebu pri Sekoranjevi. Takoj je bila odposlana tiralica zagrebški policiji, naj ga aretirajo in odvedejo v Staro Gradiško. Res je bil v Zagrebu prijet in odposlan v Staro Gradiško. Vendar je spremljeval-cema na poti pobegnil. Nato je kradel da-lje. Laže, da je bil lani v Nemčiji. S tem hoče le vsa ona dejanja, ki jih je zagrešil v tem času, prikriti in naprčiti drugim.

Letos je v noči od 3. na 4. januarja okrog druge ure že drugi pokradel raz-no blago pri Janezu Andrejčiču v Zloga-njih pri Škocijanu, kjer je priženjen Ivan Komljanec. Orožnikom je bila tatvina jav-ljena okrog 7. ure zjutraj. Narednik Milan Bogdanič in orožnik Anton Dujmović sta se takoj podala v Zloganje. Zasledovanje pa je bilo oteženo, ker je ravno tisto noč zapadel 25 cm debel sneg, ki je za-brisal skoraj sleherno sled. Vseeno sta orožnika vztrajno iskala sledove proti Krškemu. Že v Bučki sta zvedela, da sta okrog šeste ure koračila tód z nekim bla-gom tuja ženska in tuji možki proti Raki. Orožnika sta nato na Raki zvedela, da sta ista dva šla okrog 7. ure dalje proti Krškemu. Na Raki sta bila orožnika ob 10. uri in ker bi mogoče službena brzjavka prišla prepozno, je narednik Bogdanič te-telefoniral na lastne stroške v Krško, da ne

bi mogoče Unučič in njegova spremlje-valka že pred njegovim prihodom odšla z vlakom. Orožniki v Krškem so pazili na vseh krajih, vendar niso mogli beguncev nikjer izslediti. Takoj po prihodu v Krško sta se odpravila škocijanska orožnika na železniško postajo, dočim so drugi orožniki pazili drugje. Čakali so na oba skoraj vso noč, vendar zaman. Kam sta zasledovanca izginila, je bila prava uganja.

Dne 5. t. m. pa so krški orožniki že do-znali, da je Unučič pustil pri neki ženi v Veniškem delu plena in se vrnil proti Škoci-janu z njeno izletno hčerko s sanmi po košaro in drugo, kar je pustil na potu, ker ni mogel vsega nositi. V Stari Bučki je bil opažen in je hitro pobegnil, ne da bi dalje iskal ukraden blago. Z dekleto in praznimi sanmi je taval vso noč okrog. Skozi Grmulje in dalje po Zakrakovju je prišel šele zjutraj v Veniškem prazen in truden. Deklica pripoveduje, da se je komaj še premikala od utrujenosti Škocijanski orožniki so spet šli po sledovih do Krškega, in ko so zvedeli, da so ga krški orožniki že prišli, so poiskali košaro z raznim bla-gom na kozolcu nekega posestnika v Jer-man-vrhu. Slanino, ki jo je Unučič pustil v Stari Bučki, je našel neki solarček in so orožniki vse skupaj vrnili lastniku. Unučič je trdil, da je vse blago pokradel pri Andrejčiču, vendar je Andrejčič sam precej stvari spoznal za tujo last in vsega ni hotel vzeti. Zato so poizvedovali dalje in ugotovili, da je vrnjeno perilo last Jožeta Plankarja iz Venišk, kjer je bil Unučič isto noč na delu. Premetenost tega tatu je res velika. Njegov »sloves« se je seveda s tem dvignil in ljudje upravičeno pričakujejo, da se mu bo tudi kazen temu primerno zvišala in da bo pred njim nekaj časa mir. Orožnikom iz Škocijana gre velika zaslu-ga, da je bil vsakokrat tako hitro izsleden.

Naše gledališče

D R A M A

Začetek ob 20. uri

Sobota 21. Upnik na plan! Premiera. Pre-mierski abonma.

Nedelja, 22. ob 15.: Pika in Tonček. Mla-dinska predstava. Znižane cene. Ob 20. Hollywood. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 23.: Zaprt.

Torek, 24.: Zaprt. (Gostovanje v Celju: Hollywood).

»Upniki — na plan!« je naslov zabavne veselice, katere avtor je Čeh Karel Pi-skor. Igra prikazuje zmede, ki jih povzro-či pošten uradnik v svojem poslovanju. Delo obsega tri dejanja, ki se vrše v pi-sarni advokata in banke. Režijo ima prof. Šest. Premiera bo 21. t. m. za premierski abonma.

Izredno uspešna sodobna mladinska igra »Pika in Tonček« prikazuje čudne dogo-divščine dveh velemestnih otrok. Delo je za mladino in starše zelo vzgojno, in je doseglo splošno priznanje kritike in ob-činstva. Kdor hoče pripraviti svojim otro-kom veselje in užitek, naj jim omogoči obisk te predstave.

Slika iz življenja v »Hollywoodu«, na-pore za doseg filmskega angažmana dveh talentiranih igralcev, razne spletke, re, klamne trike itd., pokaže Newiarowiczova igra, »Hollywood«, ki je nazoren pri-mer o važnosti različnih veselih in žalost-nih činiteljev, odločujočih o filmski karie-ri.

O P E R A

Začetek ob 20. uri

Sobota 21. Roky. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol.

Nedelja, 22. ob 15.: Pod to goro zeleno. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Ob 20. Manon. Gostovanje ge. Zlate Gjungenac. Izven.

Ponedeljek, 23.: Zaprt.

»Roky«, izredno zabavno in živahno ope-reto bodo ponovili dr. Zasedba z Bar-bičevo, Poličevo, Santicom, Pečkom, Li-pahom, Golovinom in Pianeckim v glavnih vlogah.

Ga. Zlata Gjungenac bo gostovala v ne-delju v operi »Manon«. To je njena naj-boljša vloga, kar jih je pela na našem odr-u in prav v tej partiji je odlična umetnica postala izredno popularna.

»Pod to goro zeleno«, izvrstno češko Benešovo opereto bodo peli v nedeljo že 40-č na našem odru, kar je najlepši dokaz, da je delo v resnici izvrstno in splošno priljubljeno.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 21. ob 20.: Kralj na Betanovi. Znižane cene. Delavska predstava.

Nedelja, 22. ob 15.: Baccacio. Znižane ce-ne. Ob 20. Pokojnik. Znižane cene.

Zadnjič.

Oglasi v »Jutru« imajo vedno največji uspeh!

MALI OGLASI

Službo dobi

Beseda 1 din, davek 3 din, za štiro ali dajanje naslova 5 din Najmanj 81 snešek 17 din

Služkinjo

vajeno gospodinjstva dela, kuhe, pridel, značno in pošteno, sprejemno, vda samo z najboljšimi spriče-vali in tako, ki se dolgo drži ene hiše. Po možnosti predložiti poročilo. Na-stop takoj! Predstaviti se: Christof, Površev ul. 35a, Ljubljana, Kodeljevo. 1177-1

Trgovskega

sotrudnika perfektnega železninar-ja išče večja trgovina z mešanim blagom v me-stu na deželi. Ponudbe prepiši spricval in za-htevali na ogl. odd. Jut-ra pod »Vesten in re-sen«. 1136-1

Trgovskega

sotrudnika mešane stroke sprejem-ka k manufakturno-gala-teriskemu izdelku in za aranziranje izlozob. Po-nudbe na ogl. odd. Jut-ra pod »Popolnoma iz-veštan manufakturnist«. 1135-1

Kuharico

popolnoma saustojno, vajeno navajeno in bolj-še kuhe, dobro in var-čno, 30 do 50 letno, so-barico, vajeno servira-nja, pranja, kpranja, si-kanja in boljših sob, in dekle za pomoč pri pe-riju, kuhinji in vrtu, de-le, sprejme večja tr-govska hiša v mestu na deželi. Ponudbe z za-htevali, prepiši spricval in slika na ogl. oddel. Jutra pod »Spretna in sposobna«. 1134-1

Frizersko pomočnico

dobro moč takoj sprej-men. Naslov v vseh po-sloval. Jutra. 1141-1

G. Th. Rotman:

Kapitan Kozlostrelec gre leve lovit

58
Kakor je rekel, tako je storil! Pri-pravili so vse za odhod, in trenutek slovesa je napočil. Kapitan si je z mno-gimi vzdih in obilico peska zdrgnil loščilo za čevlje z obraza ter preliel ne-malo solza, ko je svojemu prijatelju, glavarju Ručibučiju, poslednjič segel v roko. Tudi Ručibučij je jokal, kakor da bi bil padel z nosom v sam nastrgan hren.

Stenotipistko

za slovensko in nemško ko-respondenco, s perfektnim znanjem stenografije, išče veliko industrijsko podjetje v Zagrebu. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod štiro stalnost in sigurnost. 980-1

Korespondentko

sprejemno. Natančne po-nudbe z navedbo folake iz-obraze, stenografije, dalje glede dosedanje prakse in zahtevkov pošljite na tovar-nišno Vidmar, Savije 18, Lju-bljana. 1074-1

Sobarico

spretno in vestno, v starosti 20 do 24 let, z znanjem ži-vanja na stroji, sprejemno takoj. Ponudbe na oglasni odd. Jutra pod »Vesta so-barica«. 1099-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par da-vek 3 din, za štiro ali dajanje naslova 5 din Najmanj 81 snešek 12 din

Mlad hotelski

poslovodja, praktik s znanjem tujih jezikov absoluten mlajše hotelske šole, ekonom, z večletno prakso in odličnimi re-ferencami išče stalno mesto. Gg. imenikom se priporoča kot pošten, agilen in simpatičen kon-javnik. Z obrtnim do-voljenjem za hotel, re-stavracijo, pensijo, ka-varno, gostilno. Reflek-tira na plačo v odstot-kih od dobička. Cenj-dopise na ogl. odd. Ju-tra pod »Uspeh po stro-kovnjaku«. 1089-2

Boljše dekle

išče službo k boljši dru-žini ali k samostojnemu gospodarstvu za gospodinj-vo. Nastop takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Marijiva«. 1125-2

Frizersko pomočnico

dobro moč takoj sprej-men. Naslov v vseh po-sloval. Jutra. 1141-1

G. Th. Rotman:

Kapitan Kozlostrelec gre leve lovit

58
Kakor je rekel, tako je storil! Pri-pravili so vse za odhod, in trenutek slovesa je napočil. Kapitan si je z mno-gimi vzdih in obilico peska zdrgnil loščilo za čevlje z obraza ter preliel ne-malo solza, ko je svojemu prijatelju, glavarju Ručibučiju, poslednjič segel v roko. Tudi Ručibučij je jokal, kakor da bi bil padel z nosom v sam nastrgan hren.

Vseh muk je bila nocoj rešena in se je po tridesetletni skupni življenjski poti od mene za vedno poslovila moja ljubljena ženka in najzvestejša tova-rišica, gospa

AMALIJA KOUTNY

roj. LEOPOLD-POVŠE

Spremljil jo bomo k Sv. Križu od mrtvaške veže Sanatorija Leoninum na Stari poti, v nedeljo, dne 22. t. m. ob 16. uri.

To grenko vest naznanjam vsem svojim prijateljem in znancom, in jih prosim tejga sožalja.

LJUBLJANA, dne 20. januarja 1939.

Žaljuoč soprog MARTIN in otroci

! ODON KOUTNY, soprog in sorodnik

Sobo odda

Beseda 1 din, davek 3 din, za štiro ali dajanje naslova 5 din Najmanj 81 snešek 17 din

Oprijemljeno sobo

v mestu oddam takoj ali pozneje boljši solidni osobi. Naslov v vseh poslovalni-cah Jutra. 1154-23

Sobe išče

Beseda 1 din, davek 3 din, za štiro ali dajanje naslova 5 din Najmanj 81 snešek 17 din

Separirano sobo

po možnosti s centralno kurjavo v bližini pošte, iščem za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod štiro »Boljša«. 1172-23a

Razno

Beseda 1 din, davek 3 din, za štiro ali dajanje naslova 5 din Najmanj 81 snešek 17 din

Pot do sreče

knjigo in ostale informacije dobite zastoj, ako se obrnete na poznane pisbo-grafologa Karmaha. Zalec. 81-37

POCENILI

smo znatno vsa zimska oblačila, površnike, Huber-tuse, perilo itd.

Presker,

LJUBLJANA, Sv. Petra c. 14

Prodaj